

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

NAROVNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

AÑO (Leto) X. BUENOS AIRES, 10 DE NOVIEMBRE (NOVEMBRA) DE 1939 Núm. (Štev.) 144

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Realna slovanska politika

Pod tem naslovom je priobčil dr. Branko Vrčon v reviji "Misel in delo" zanimiv članek, ki ga v glavnem prinašamo tudi našim čitateljem:

Ko piše Slovan o drugih Slovanih ali pripadnik ene slovanske države o drugi, ga snov navadno zapelje v enega izmed dveh enako nevarnih ekstremov: ali v slavospeve, ki morejo vplivati samo na čustva, ali pa, kar je še slabše, v neutemeljene predsodke, ki izhajajo iz nezadostnega spoznavanja dejanskih razmer. Razmahu slovanske misli, ki se lahko razvije samo iz realnega in pozitivnega pojmovanja slovanstva, nobeden izmed teh dveh ekstremov ne more služiti. Nasprotno, prav tema dvema nesrečnima ekstremoma v presojanju medsebojnih slovanskih odnosov se moramo zahvaliti, ako slovansko misel prikazujejo njeni nasprotniki na eni strani kot čustveno navdušenje brez realne podlage, na drugi pa kot idejo, ki jo sproti pobijajo dejanja. Realno pojmovana slovanska misel, ki naj služi za izhodišče realne slovanske politike, se mora obeh teh dveh skrajnih zablod otresti, ako naj postane izhodišče praktičnemu, pozitivnemu in zares vsestranskemu koristnemu delu za poglobitev med slovanskih odnosov.

Le, kdor se dokoplje do tega osnovnega spoznanja, more pravilno presoditi in oceniti možnosti realne slovanske politike v današnjih težkih časih. Vse drugo, kar ne izhaja iz tega spoznanja, tej politiki prej škodi kakor koristi, kakor je na drugi strani res, da ne morejo ubiti slovanske misli vsi njeni dosedanja nasprotniki, ker njih kritika prav tako ne izvira iz spoznanja, marveč iz želje. Lažni kritičizem, ki se cinično roga napakam Slovanov in njih grehom, da bi z njimi dokazal ne spodobnost Slovanov za medsebojno sporazumevanje in sožitje, je prav tako slep in naiven kakor sentimentalno "hura-slovanstvo", le da je povrhu še zloben in služi bogsgigave in kakšnim interesom, česar pa o čustvenem slovanstvu vendarle ne moremo trditi, pa naj bo še tako anti-patično.

Kdor le količkaj pozna slovansko zgodovino, ve, da je neslovanski svet doslej spretno izkoriščal prav ta nezdrava in usodna slovanska ekstrema, da pa je nasprotno vselej klonil — in to z največjim spoštovanjem — dejstvom, izvirajočim iz realne politike.

Ko je bil pred dvema letoma podpisan pakt o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Bolgarijo, ki ju je v preteklosti marsikaj razdvajalo, so nasprotniki tega sporazuma takoj pritisnili na oba registra, s katerim so hoteli preplašiti ostali Balkan, odnosno zanesti zmedo med jugoslovanske - bolgarske odnose: zdaj so strašili s takozvanim "balkanskim panslavizmom", zdaj spet begali s "prijateljstvom na papirju", ki da ga moti še obilo predsodkov na obeh straneh. Ko pa je letos v juniju po razgovoru med našim zunanjim ministrom Cincar-Markovićem in bolgarskim ministrskim predsednikom Kiosevanovom izšel znani blejski komunike, ki je potrdil voljo obeh držav po nadaljevanju dosedanje politike prijateljstva in po njegovi nadaljni vsestranski poglobitvi, so umolkli vsi nasprotni glasovi. Tako se je neslovanski svet sprijaznil z dejstvom. In tako je bilo vselej, kadar slovanske politike niso vodila samo čustva ali zgolj predsodki, temveč so jo diktilirali življenski interesi prizadetih slovanskih narodov ali držav. Kdo more resno trditi, da se ti nasprotujejo?

Italija in Balkan

ITALIJANSKO ČASOPISJE PROTI RUSIJI — BALKAN ITALIJI NE BO NASEDEL

Italijanska vlada je te dni povedala svetovni javnosti, da hoče za vsako ceno ohraniti tradicionalni upliv na Balkanu in da se ne bo za nobeno ceno umaknila Rusiji. O tem je na široko pisal Mussolinijev "Giornale d'Italia".

Čeprav so nekateri italijanski listi že prej pisali proti komunizmu, ki ga istovetijo s sovjetizmom, so vendar še le sedaj uradni fašistični listi pričeli z direktnimi napadi proti Rusiji. Pišejo, da se Rusija hlini kot zagovornica miru, dasi ves svet zna, da je edini iskren zagovornik miru Mussolini; sovjeti silijo vzpostaviti mirno sožitje v Podonavju in Balkanu, v resnici pa hočejo vojno. Italijansko časopisje skuša naštevati Rusiji še celo vrsto grehov, ki jih je že zakrivila in ki jih namerava v bodoče, smatra pa predvsem komunistično ideologijo za nje največji greh, med tem ko italijanski fašizem ter njegovo prizadevanje za "mir" povzdiguje do nebes.

Nekateri menijo, da Italija zapušča Nemčijo ter se približuje Angliji. Lahko je na tem tudi nekaj resnice ali celo precej, kajti Italijani so vedno vodili le priložnostno politiko, vendar po našem mnenju Mussolini zaenkrat zasleduje nekaj

drugega.

Kakor druge velesile tako tudi Italija skuša v tej evropski konfuziji pridobiti kar največ za svoje fašistične-imperjalne interese. Največja nevarnost, da jo poženejo, ji preti s strani Podonavja in Balkana za katerim stoji na prvem mestu Rusija in šele na drugem Nemčija. Treba je vpoštevati, da tod prevladuje slovanski življenj, ki se vedno bolj zaveda potrebe skupnosti. Če pa bi enkrat do tega prišlo, kar bodo skušali na vsak način preprečiti, tedaj sta Nemčija in Italija ter vsak tuj vpliv popolnoma izrjnjeni iz Podonavja in Balkana. Italija je sedaj udarila na stare že obrabljene komunistične strune. Upa, da bodo pristuhnili vsi ter javno pristopili na njeno stran, ki so protikomunistično razpoloženi.

Balkanski narodi gotovo ne čutijo potrebe, da bi jih Rusija osrečila s komunizmom, ker ga bodo že sami vzpostavili, če bodo čutili za to potrebo, a še mnogo manj jim je pri sreju fašizem. V vsakem slučaju pa je za Balkan koristnejša Rusija nego Italija ali Nemčija. Tega se balkanski in podonavski narodi brez dvoma zavedajo in je vsled tega italijanski krik komunistične nevarnosti prazen zvok.

FRANCIJA IN ANGLIJA NOČETA NIČESAR SLIŠATI O MIRU

DOKLER NE IZVOJUJEJO SVOBODE ČEHOM IN POLJAKOM

Holandija in Belgija se baje čutita v nevarnosti pred Nemčijo. Tako vsaj tolmačijo nekateri, klic k miru belgijskega kralja Leopolda ter holandske kraljice Viljemine, ki pa je že v naprej obsojen na neuspeh.

Zato morata Francija in Anglija, tako trdita, napeti vse moči, da enkrat za vselej zaustavita nemško agresivnost in nevarnost. In ne samo to, marveč mora Nemčija popraviti vse storjene krivice, ki jih je zadala Čehom in Poljakom ter jim vrniti svobodo. V nasprotnem slučaju pa o miru ni niti govora. A Hitler o tem noče ničesar slišati, zato se bo vojna nadaljevala.

Neslovanski svet bo drugače sodil o Slovanih in bo prisiljen voditi glede njih tudi drugačno politiko, ko ga bodo dejstva, kakršno je na primer jugoslovansko-bolgarsko sodelovanje, prepričala, da se mi sami zavedamo življenskih interesov in v skladu z njimi usmerjamo tudi svojo politiko. To pa ni več niti panslavizem starega kova, niti po tujih uplivih obremenjeno gledanje na slovanski svet s predsodki, temveč samo dejanska, realna, pozitivna slovanska politika, ki pozna samo eno geslo: Skupno varovanje skupnih interesov.

K temu realnemu smotru pa vodi predvsem ena pot, pot medsebojnega spoznavanja. Ta pot je tako široka in tako dolga, da je na njej prostora za vse, ki hočejo doprinesiti svoj delež k medsebojnemu razumevanju in trajnemu zblizanju. Samo tako delo ima trdne osnove in si lahko obeta sadov.

Mi bi še dodali k temu, da isto zblizanje in večno prijateljstvo, kot se goji med Jugoslavijo in Bolgarijo, bi bilo želeli tudi med vsemi ostalimi slovanskimi narodi: Čehoslovaki, Poljaki in Rusi. Od tega nas ne sme odvajati nobena posamezna čustva. Ničesar nam škodljivega ne more nihče vsiliti in ničesar dobrega odvzeti, če tega sami nečemo in smatramo za res dobro in koristno.

Nekateri poznavalci razmer pa trdijo, da je Nemčija direktno potom Belgije in Holandije hotela doseči od Francije in Anglije razgovor o

boljšalo. Odločne borbe z Nemčijo nočeta, ker nista še dovolj manjših narodov pahnili Nemcem direktno ali indirektno v naročje, ki bi se na življenje in smrt, kot so se v svetov-

ni vojni, borili za svojo narodno svobodo, medtem ko bi oni zunaj v svetu utrdili svoj gospodarski položaj in potem seveda tudi doma v Evropi.

DVAINDVAJSET LET BOLJŠEVIŠKE REVOLUCIJE

Sovjetska Rusija je te dni praznovala dvaindvajset let svoje revolucije. Ob tej priliki je govoril na rdečem trgu v Moskvi vojni komisar Vorošilov, ki je dejal, da so velike evropske velesile spet v vojni, ki jo povzročata kapitalizem, a Rusija se ji je izognila, hvala njeni mirovni politiki. Pripravljeni pa smo tudi za vojno, če bi nas v to razmere prisilile. Nadalje je dejal, da so se agrarne in industrijske razmere silno izboljšale in tudi na kulturnem polju se beleži velik napredek. Nismo brezposelnih in ne krize. Naši vojni oddelki se nahajajo na Estonskem, Letonskem in Litvanskem v svrhu varnosti onih držav in naše skupno, a ne za vtilkanje in motenje njih notranjih zadev.

Razvila se je velikanska povorka mimo Leninovega mavzoleja, kjer so bili prisotni s Stalinom na čelu vsi drugi vladni prvaki ter diplomate tujih držav. Za 50.000 vojakov izbranih iz vseh številnih ruskih dežel je defiliralo čez milijon civilnega prebivalstva. Namesto protifašistične propagande, kot prejšnja leta, so nosili protifrancoško-angleško, vendar s pozivom skupnosti delavstva vseh dežel.

Kakor je znano so prišli sovjeti na oblast leta 1917 s pomočjo Nemčije, Nemei so že takrat vedeli, da za nanje Rusije ne bodo nikoli premagali, zato so jo hoteli notranje z revolucije. Namen se jim je popolnoma posrečil. V Rusiji je nastala stra-

Vaclavski trg v Zlati Pragi

miru ter da bo sedaj druge korake podvzela. Anglija in Francija pa skušata s trikom zagovornic malih narodov doseči izgubljene simpatije, kar se jima noče posrečiti, ker je le preveč še znano njih politično slepmišljenje, ki se ni še v ničemer iz-

hovita revolucija. Nemei so tedaj pognali vse sile, ko so bili na vzhodu prosti, proti zapadu. Prvi uspeh se je pokazal pri Kobaridu, ko so morale italijanske čete bežati proti Piavi.

Kerenski, ki je bil socialist in prvi revolucionarni voditelj, ni mogel

vzdržati čeda ter ga je kmalu nadomestil Lenin, ki je prišel iz Švice v zaprtem vagonu preko Nemčije v Rusijo. Poslali so ga tajno Nemei. Nemčija se je s zanetenjem revolucije na Ruskem rešila gotove propasti. Francija in Anglija, katerih zaveznica je bila Rusija, sta spoznali nemško igro na življenje in smrt, ter sta morali napeti vse sile, da sta končno zlomili odpor Nemev.

Nemčija tega poraza ni mogla nikoli pozabiti, tem manj ko so jih Angleži in Francozi še nadalje stiskali ter jim naložili velikanske vojne poravnave. Razmere so vrgle na površje Hitlerja, ki so ga Angleži nekaj časa celo podpirali, ko so mislili, da se bo zaletel proti Rusiji in tako razbil glavo, a se je Hitler do časa streznil ter obrnil ves srd proti Angležem, ki jih je že cesarska Nemčija smatrala za največje nasprotnike.

Romunija bi rada organizirala balkanski vojaški pakt

Romunski kralj Karol je predstavil zaenkrat Jugoslaviji, Turčiji in Grčiji načrt vojaške zveze na Balkanu, ki bi branila svojo neodvisnost proti katerikoli nebalgarski državi, če bi jo ogrozila. Kakor rečeno je zaenkrat predložen načrt samo zgoraj omenjenim državam. Pozneje, če bi se te sporazumele, pa bi isto ponudili tudi Bolgariji in Madžarski, ki nočeta o tem ničesar slišati, dokler jima Romunija ne vrne njenih manjšin.

Nemčija je razvila vse diplomatske sile in sposobnosti na Bolgarskem in Madžarskem, da se na ta način maščuje nad Turčijo, ki je sklenila znano vojaško pogodbo z Anglijo in Francijo. Bolgarija in Madžarska pa skušata to priložnost izrabiti, da dobita svoje izgubljene manjšine nazaj.

Zelo malo izgledov je, da bo romunski kralj Karol s svojim načrtom uspel, kajti prvič je prišel z njim zelo pozno in drugič je manjšinska vprašanja za vsako ceno treba rešiti. Načeloma pa ima romunski kralj popolnoma prav, a če se hoče doseči uspeh, je treba vse zadeve temeljito in določeno preštudirati.

HITLER JE SPET GOVORIL V MONAKOVEM

Preteklo sredo je spet govoril Hitler v Monakovem ter je ostro nastopil proti Angliji in ji bral dolge levite njenih imperjalnih grehov. Dejal je, da se bo Nemčija vojskovala proti Angliji tudi pet let, če bo treba. V ostalem je dejal Hitler, da je angleški Bog zelo naklonjen, a samo Angležem, ker so z njegovo pomočjo spravili pod svojo oblast velike površine tuje zemlje in 480 milijonov ljudi, ki robotajo angleškim gospodarjem. Kar se tiče Čehov in Poljakov, je dejal, da Anglija toči o njih usodi samo krokodilove solze in da jih brigajo samo toliko, v kolikor bi jih mogli izrabiti sebi v prid.

Čeprav nismo simpatizanti nemškega nacizma je Hitler Angležem zelo pravilno povedal. Angleži so mnenja, da je ves svet njih gospodarski zelnik. Seveda ni to krivda toliko njihova kakor dotičnih narodov, ki se jim prostovoljno vržejo pod peto.

Argentinske vesti

Proslava Zedinjenja

Letošnja proslava našega največjega praznika — Zedinjenja, se bo vršila v soboto 2. decembra, z začetkom ob 9 uri zvečer v dvorani "Centro de Almaceneros", ulica Presidente Sáenz Peña 242 (blizu trga Congreso).

Za to proslavo se delajo že velike priprave, da se čim lepše in dostojnejše praznuje ta pomembni in zgodovinski dan.

Proslava se bo vršila pod pokroviteljstvom ministra g. dr. Izidorja Cankarja.

OBLETNICA SOKOLA DOCK SUD - BOCA

V proslavo na triletnico svojega obstoja, priredi Sokol Dock Sud-Boca 11. novembra, ob 9 uri zvečer, v poljski dvorani, ulica Billinghamurst 1767 na Dock Sdu veliko prireditev.

Na sporedu so tri enodejanke, deklaracije in ples.

Razpored proslave Zedinjenja

Jugoslovenski priseljenci bomo tukaj v Buenos Airesu proslavljali Zedinjenje s sledečimi prireditvami:

18. NOV. — Ilustrovano predavanje o Jugoslaviji ob 9 uri zvečer v jugoslovanski šoli, ulica 25 de Mayo 1484 na Dock Sdu.

2. DEC. — Proslava Zedinjenja katero prirede jugoslovanska društva ob 9 uri zvečer, v dvorani Centro de Almaceneros, ulica Pte. Saenz Peña 242, pod pokroviteljstvom g. ministra dr. Izidorja Cankarja.

3. DEC. — Zahvalna maša ob 10 uri v pravoslavni cerkvi, ulica Brazil 315 in ob 10 in pol v katoliški cerkvi Santísimo Sacramento, ulica San Martin.

Po izvršenih cerkvenih obredih, do 1 ure, bo g. minister dr. I. Cankar sprejemal na poslaništvu čestitke.

Ta dan ob 4 uri popoldne zaključna šolska svečanost, izpiti in razstava del v šoli, ulica 25 de Mayo 1484 na Dock Sdu.

10. DEC. — Svečano odkritje spominske plošče blagopokojnega kralja Aleksandra I. v pantheonu na Chacariti in sicer ob 11 uri dopoldne.

Tega dne bo tudi ob 4 uri popoldne skupna šolska prireditev šol Dock Suda in Paternala.

GIBANJE PARNIKOV

Prispel je v nedeljo v tukajšnje pristanišče po dolgem času zopet francoski parnik "Masilia". Razen potnikov je pripeljal tudi precej pošte.

Kakor vsi angleški parniki, je bil tudi ta oborožen s topovi in strojnimi.

V ponedeljek dopoldne je priplul italijanski motornik "Oceania", ki je pripeljal več kot 800 potnikov, veliko korespondence in drugega tovara. Ta dan popoldne je dospel tudi parnik "Pssa. Giovanna".

Oceania bo odplula nazaj proti Evropi 10. t. m. Za Pso. Giovanni pa dan odhoda še ni določen.

Angleška parnika "Hig. Patriot" in "Ayila Star" sta krenila v petek nazaj proti Angliji. Vozita s se-

boj potnike, meso in druge potrebščine.

Kdaj odplujeta proti Evropi francoska parnika "Lipari" in "Masilia" pa še ni znano. Lipari bi imel že pred dnevi odpluti, pa je krenil proti La Plati, da nakreca tam meso.

Pričakovati pa je v teh dneh še dva angleška parnika: Upwey Grange in High. Monarch.

Iz Italije pa je na potu sem "Augustus".

Kakor je razvidno, je postalo gibanje parnikov zadnje čase bolj živahno. Temu je pripisovati vzrok ta, ker je angleška in francoska mornarica nemške podmornike že precej iztrebila in patrolirajo njihove ednice po vsem morju.

Z ozirom na varnostne odredbe združene admiralitete, je gotovo, da bo pomorski promet še živahnejši.

ANGLEŠKA KRIŽARKA V BUENOS AIRESU

V ponedeljek dopoldne je priplula v tukajšnje pristanišče angleška križarka "Ajax", spadajoča k edincem, ki imajo svojo bazo na Malvinah, in ki ima nalog, da vodi stražno službo po Atlantiku.

Križarka je smela ostati 1 dan čez določen čas v Buenos Airesu, kateri čas so mornarji porabili, da so si ogledali mesto ter posetili angleška društva in udruženja. V sredo ob 4 uri pa je križarka zopet zapustila pristan.

MOKRI DNEVI

Vreme se še nikakor noče ustaliti. Če je en dan brez dežja, pa drugi dan dežuje. In skoro ga ni dneva, da bi bilo brez dežja, če ne tukaj pri nas v mestu ali kje v bližini, pa v kaki bolj oddaljeni provinci. Mnogo dežja je padlo tudi v provinciah kjer bolj redko dežuje. V oktobru je padlo toliko dežja, da že od leta 1884 ga ni padlo toliko in še ne kaže, da bi postalo vreme stanovitno brez dežja.

RADIKALI V CORDOBI SE PREPIRAJO

Med radikali v Cordobi vlada ostro nasprotstvo. Če ne bo vodja dr. Alvear pomiril duhove, znajo radikali v svoji provinci doživeti poraz pri prihodnjih gubernerskih volitvah. V laseh so si Sabatinisti in skupina "Hipolito Irigoyen".

VELIKE VOJASKE VAJE V CORDOBI

V terek so se končale v La Faldi, provinca Cordoba, velike vojaške vaje, katerih so se udeležile vse ednice na kopnem.

Zaključnim vajam je prisostvoval tudi državni predsednik dr. Ortiz, ki je bil z uspehom vaj zelo zadovoljen ter je častništvo in vojaštvo sploh laskavo pohvalil.

MALVINSKI OTOKI

Evropsko zmedo, v katero je močno vpletena tudi Anglija, so vporabili nekateri "patrioti" v to, da so začeli pogrevati vprašanje malvinskega otočja, ki je v angleški oblasti, a si Argentinci lastijo sebi, kar je tudi čisto naravno, saj so ti otoki popolnoma v območju Argentine.

Ti patrioti so si sestavili tudi odbor, kateremu predseduje Antonio Gomez Langenheim ter je imel te dni v hiši socialističnega senatorja

Alfreda Palacios sejo, na kateri je pretresoval to vprašanje.

Kakor rečeno, ti otoki gotovo pritičejo Argentini, toda dvomljivo je, če ta odbor dela za priključitev teh otokov k Argentini iz čistega patriotičnega nagiba, posebno, če se vzame, da temu odboru predseduje kak "Langeheim", ki prav gotovo ni pristen Argentinec, ampak prej Nemec.

BRAZILJSKA ŽERBA-MATE V ITALIJI

V Italiji primanjkuje kave, pa delajo ta čas veliko propagando, da bi ljudje namesto kave pili brazilsko žerba-mate, ki jo imenujejo brazilski čaj. Pišejo, da je uspeh dober.

BEG "NADEBUDNIH" FANTIČEV

Iz poboljševalnice, ki se nahaja v Marcos Paz, je prejšnji teden pobegnilo 8 teh "dobrih" fantičev.

Čuvaja, Santosa Ledesmo, starega 37 let, so nenadoma napadli: Sebastian Descalzo, star 17 let, Maximo Pereyra, 19 let, Sabino Fernandez, 18 let in Carlos Herrera, 19 let star ter mu odvzeli ključee in nato pobegnili.

Odrpta vrata in nezmožnost čuvaja, ker je bil močno ranjen, sta dala priliko, da so zleteli v zlato svobodo še drugi štirje taki "ptički".

Policija, ki jih vneto išče, da jih pripelje nazaj, a jih še ni zasledila.

AVTOMOBILSKA NESREČA

V soboto je s svojim avtom zelo naglo vozila iz tukajšnjega mesta proti Mar del Plati Maria Rabondelli, stara 32 let. V bližini mosta čez potok Tapera, je hotela prehiteti kamijon, ki je vozil spredaj. Radi male razdalje in velike brzine pa ni mogla dobro obvladati vozila ter se je z avtom z vsvo silo zaletela v mostnico. Suneček je bil tako silen, da se je avto popolnoma zdrobil, pri tem pa so bile tudi človeške žrtve.

A. Laudo, star 65 let in Ramondelljeva 7 letna hčerka sta bila takoj mrtva. Antonio Ramondelli, star 51 let, Maria Raomndelli, Maria Delfino, stara 31 let, Dora Lando, stara 30 let pa so bili vsi težko ranjeni in spačni, katera znamenja bodo nosili vse svoje živje dni, če bodo ostali pri življenju.

Nesrečni žrtvi sta bili prepeljani v Buenos Aires, kjer so ju pokopali. Ranjenci pa se nahajajo v tukajšnji bolnišnici.

HOTEL LLAO-LLAO

Koncem tega meseca bodo ponovno začeli graditi hotel v Nahuel Huapi, kjer je pred kratkim požar uničil krasen hotel Llao-Llao.

ZAPLENJEN PARNIK

Nemške vojne ladje, ki so krožile po Baltiku, so pred kratkim zajele in odpeljale v Štetin, letonski tovarni parnik "Arica", ki je vozil iz Rige semenski krompir, les, obložnice, ribe in druge izdelke v Buenos Aires.

Argentinska vlada je potom svojega zastopnika v Berlinu, dr. Ricarda Oliverja pri nemški vladi radi te zaplembe protestirala in zahtevala pojasnila.

IŠČE SE

Uršič Jakob, rojen dne 6. junija 1882 v Drežnici štev. 21 pri Kobarižu v Juljski Krajini. Išče ga njegova sestra Apolonija poročena Česnik v Ljubljani, Cerkvena ulica št. 21, Jugoslavija.

Izselili se je 13. novembra 1929 v Argentino, Buenos Aires, Tupungata No. 2460 in mi je od tam pisal dvakrat in sicer meseca januarja ter februarja 1930. leta, potem pa nič več. Ker ima tukaj nekaj premoženja ga prosim v lastnem interesu, da naj setakoj javi na moj naslov, da bom vedela za naprej postopati.

Ker pa se bojim, da se mi je pripetila kaka nesreča prosim vsakogar, kdor bi kaj vedel o njem, naj bi bil živ ali mrt, naj mi takoj sporoči na moj naslov.

Česnik Apolonija,
Ljubljana - Cerkvena ul. 21
Jugoslavija

DOMAČE VESTI

OTROKA V DOBRO OSKRBO SPREJME

Družina v Buenos Airesu sprejme v oskrbo otroka, fantka ali deklico proti mali odškodnini.

Otrok bi bil kar najbolje negovan ter pod stalnim nadzorstvom.

Kdor bi tedaj želel oddati otroka tej družini v oskrbo naj se obrne za naslov na uredništvo Slovenskega lista.

SLUŽBO DOBI

Dekle ali mlada žena, ki bi bila za kuharico in druga hišna dela, dobi dobro službo pri pošteni družini.

Vprašati je: Paraná 275, Piso 4, Depto. 7. — U. T. 38 (Mayo) 5523.

BELA ŽENA

Po dolgi in zavratni bolezni je v nedeljo 5. novembra zatisnila za vedno svoje blage oči, naša rojakinja, doma iz Gradaca v Beli Krajini, gospa Marija Sopčič, stara 36 let. Tu zapušča moža Janeza in štiri nedorastle otroče: Zofka 14 let, Ivan 13, Marija 9 in Anton 7 let. Nadalje zapušča tu brata Jožeta, ki se nahaja v Bahiji Blanki, odkoder je prišel na pogreb. V domovini pa zapušča očeta Antona, brata Franceta in sestri Anico in Nežko.

S svojim možem in 2 otrokoma je prišla v Argentino meseca januarja 1930 leta. Z velikim trudom sta si v Mataderosu zgradila lastno hišo, katero pa je morala tako zgodaj zapustiti. Umrla je v bolnišnici Muñiz. Pokopana pa na pokopališču v Floresu. Na nje zadnji poti jo je popremilo mnogo rojakov in rojakinj. Pogrebne obrede je izvršil izseljenški duhovnik Jože Kastelic.

Naj ji bo lahka tuja zemlja. Preostalih pa naše iskreno sožalje!

ZAHVALA

Družina Sopčič ter brat pokojne Marije se vsem srčno zahvaljujejo, ki so na kakršenkoli način pomagali v tej bridki uri zgube dobre ma-

tere, žene in sestre ter prosijo za oproščenje one, katere niso mogli v tako kratkem času obvestiti o zgubi drage pokojnice.

Družina Sopčič in
Jože Pezdirc

Z OCEANIJO SO DOSPELI IZ EVROPE

Z motornikom Oceania, ki je dospel v Buenos Aires 6. novembra, je dospelo okrog 1500 potnikov, med katerimi je bilo tudi precej Slovencev, največ pa Židov iz Nemčije in menda okrog tisoč.

Med drugimi Slovenci so dospeli s Primorskega: gospa Šinigojeva iz Cinco Saltosa, Viktor Ličen, njegova žena Ana in hči Viktorija. Iz Jugoslavije pa so dospeli mlad pater frančiškan Gabrijel Arko, doma iz Ribnice ter Franc Kolšek in Franc Cerkvenik, ki bosta odšla na svoje posestvo v San Basilio v kordobski provinci.

SLOVENSKI MORNARJI V ITALIJI POSILJAJO POZDRAVE

Slovenski mornarji pri italijanski vojni mornarici, ki bo kmalu eno leto, ko so se mudili v Buenos Airesu ob priliki potovanja okrog sveta, pošiljajo pozdrave uredništvu Slovenskega lista ter potom njega vsem slovenskim priseljencem.

SLIKE IN RAZGLEDNICE JE PRINESEL IZ LJUBLJANE

Naš rojak Franc Cerkvenik, doma iz Trsta, ki se je bil pred petimi ponovno prišel v Argentino, je prileti vrnil v domovino in je sedaj nesel uredništvu Slovenskega lista sto slik pokojnega Bratuža iz Gorice, ki je bil fašistična žrtve kot smo svoj čas podrobneje pisali ter dvesto drugih slik, med katerimi so najznačilnejše one, ki nosijo verze našega goriškega slavčka Simona Gregorčiča: Bog združi vse Slovence pod streho hiše ene. Slike se dobijo v razprodaji na uredništvu našega lista ter stane vsaka 30 ctv. Po pošti 5 ctv. več. Kdor si jih želi nabaviti za spomin, naj nam takoj javi osebno ali pismeno.

CAJA NACIONAL

DE

AHORRO POSTAL

I. — VENTAJAS EXTRAORDINARIAS.

que ninguna otra institución de ahorro del país puede ofrecer a sus depositantes:

1. Inembargabilidad de los depósitos, hasta \$ 5.000.
2. Inembargabilidad de la propiedad urbana o rural adquirida con los depósitos, hasta \$ 10.000.
3. Facilidad de operar con una misma libreta desde cualquier punto, por intermedio de oficinas de correos diseminadas en todo el país.
4. Exención de franqueo de toda la correspondencia y absoluta gratuidad de los reembolsos telegráficos.

II. — VENTAJAS ESPECIALES.

que muy pocas instituciones de ahorro del país pueden ofrecer a sus depositantes:

1. Garantía de la Nación sobre todas las operaciones.
2. Inversión segura de los depósitos, en títulos de renta y cédulas hipotecarias.
3. Fondo de garantía de los depósitos, constituido con las utilidades anuales.
4. Facilidades para mujeres casadas y depositantes menores. Las primeras pueden depositar y retirar sus ahorros sin intervención del esposo; los segundos pueden efectuar depósitos libremente, retirar por sí solos hasta \$ 50 anuales, y extraer cualquier importe con autorización del representante.
5. Pequeños reembolsos a la vista, hasta \$ 20, mediante "cédula para reembolsos" que se facilita a los depositantes que la solicitan.
6. Depósitos mínimos, desde un peso y facilidad para ahorrar centavos mediante sistemas de boletines y alcancías.
7. Aceptación de depósitos mayores, sin plazo fijo, a interés.
8. Facilidades en los trámites por fallecimiento del titular, cuyos fondos se entregan directamente a los derechos habientes que acrediten vínculos de herederos forzosos (sin juicio sucesorio ni trámite judicial alguno), cuando el saldo de la cuenta no excede de \$ 5.000. En iguales condiciones se entrega directamente los fondos dejados entre hermanos, cuando el saldo de la cuenta no excede de \$ 500.
9. Reintegros a domicilio, en casos de enfermedad de los titulares de cuenta, por sumas no menores de \$ 5.
10. Horario excepcional, por intermedio de la Administración Central y de las oficinas de correos habilitadas.

Naznanjamo potrtega srca, da je po dolgi zavratni bolezni 5. novembra zatisnila za vedno svoje trudne oči hči, žena, mati in sestra

MARIJA SOPČIČ

Pogreb nepozabne se je vršil v ponedeljek 6. novembra iz bolnišnice Muñiz na pokopališču v Floresu.

Buenos Aires, dne 6. novembra 1939.

Žalujoci OČE, OTROCI, BRATJE in SESTRE
ter OSTALO SORODSTVO

Vesti iz organizacij

V razmišljanje našim priseljencem

POMEMBEN GOVOR PREDSEDNIKA SLOVENSKE PATERNALSKE ŠOLE

V imenu paternalskega pododborra Jugoslovanskega osrednjega šolskega združenja imam prijeto dolžnost in čast pozdraviti Vas, eejene rojakinje in dragi rojaki, ter se Vam zahvaliti, da ste se odzvali povabilu naših malčkov, ki so se hoteli posloviti od Vas v tekočem šolskem letu s to prireditvijo. Poseben pozdrav in toplo zahvalo izrekam v imenu paternalske šole gospodu ministru dr. Izidorju Cankarju, ki je s svojo navzočnostjo blagovolil povečati to slavje naše mladosti. Pozdravljam tudi zastopnike Centralnega šolskega odbora in predstavnike bratskih društev ter se zahvaljujem Slovenskemu Domu, docksudski šoli in našim vrlim dekletom za nesebično sodelovanje na prireditvi.

Rekel sem že, da je to poslednja, poslovilna prireditev v tem šolskem letu. Zato bo gotovo primerno, če o naši izseljenski šoli povemo nekoliko več, nego je ob takšnih prilikah navada. Marsikaj se v naši šoli dogaja, o čemer širša javnost nič ne ve. Če bodo moje besede mogle

in Jugoslovan, ne more biti vseeno, ali bodo naši mlajši, ko dorastejo, pošteni, delavni in značajni možje ter dobra dekleta in žene, ali če bodo postopači, lenuhi in "atorran-tes", kakršne proizvaja ulica. Vrline našega naraščaja bodo nam vsem v ponos in zadoščenje, in njihove slabe lastnosti bodo nam vsem v žalost in sramoto. Samo onemu, ki je popolnoma zatajil jezik svoje matere in se popolnoma izneveril krvi svojega očeta, samo takšnemu izgubljenemu sinu našega naroda more biti vseeno, kako se vzgaja naš naraščaj, kako raste in kaj bo iz njega.

Naše izseljensko šolstvo pa vrši tudi važno socialno funkcijo, ki prihaja posebno v paternalski šoli prav lepo do veljave. Paternalna šola, s svojim internatom, predstavlja za nekatere naše družine rešitev njihovega najbolj nujnega problema: rešitev vprašanja njihovega vsakdanjega kruha. Vemo za slučaje družin, ki se vkljub marljivim rokam njihovih poglavarjev niso mogle izkoptati iz stisk. Skromen in nereden

šnih slučajih ne sprejemajo tujih otrok iz človekoljubja, marveč zaradi lastne materialne koristi. Takšni tuji in interesirani rejevalci otrok niso najboljši vzgojitelji in ponajvečkrat so tudi predragi za našega človeka, preprostega delavca. Internat naše paternalske šole je že nekateremu pomagal tudi v takšnih težkih slučajih. Za skromno odškodnino se takšni otročički sprejemajo v internat, kjer jedo, spijo, se uče in zabavajo pod skrbnim in naravnost materinskim vodstvom naših predobrih šolskih sester. Z upravičenjem smemo torej reči, da postaja naša izseljenska šola vsak dan bolj tudi važna socialna ustanova naše izseljenske skupnosti.

Šola vrši pa tudi važno narodno-vzgojno nalogo. Ohraniti hoče naš naraščaj našemu narodu, kar je važno ne le za ohranitev obstoječih kulturnih in drugih društev našega izseljenštva, marveč sploh za bodočnost vse naše skupnosti. Naša kolonija bo čez dvajset, trideset ali več let drugače izgledala, če se bodo sinovi naših izseljencev, bodoči argentinski zdravniki, advokati, inženjerji, industrijalci, politični možje itd. zavedali, da imajo v svojih žilah našo kri, čeprav že v naprej vemo, da bodo obenem tudi dobri in koristni člani argentinske državne skupnosti. Kakšna neprecenljiva škoda je za vso jugoslovansko kolonijo, da se ji je, radi pomanjkanja izseljenskih šol v preteklosti, popolnoma odtujil naraščaj, iz katerega so izšli odlični možje, katerih delo je v čast Argentini in katerih sloves sega tudi daleč preko argentinskih meja. Žarki njihove slave ne ogrevajo našo kolonijo, s katero so ti odlični argentinski delavci, sinovi našega naroda, izgubili vse vezi.

Dragi rojaki! Ali je torej res ali ni, da je naše izseljensko šolstvo važna zadeva za nas vse? Ali je res ali ne, da naše izseljensko šolstvo

no: da ukvarjanje z zadevami, ki niso naše in na katere mi vplivati ne moremo, ni imelo nobenega smisla, ni nam prineslo nobene koristi, ni rodilo nič dobrega, marveč je pomenilo veliko škodo za vso našo skupnost zaradi izgube dragocenega časa, zaradi nepotrebnih zdražb in slabe krvi, ki jo je povzročalo. Ta šola nas mora nekoliko izbistriti.

Dragi rojaki! Pustimo zadeve, ki se nas ne tičejo, in ogrevajmo se za ono, kar je našega; za ono, na kar moremo vplivati s svojo besedo, s svojim delom in s svojimi sredstvi. Pustimo tuje stvari in navdušujmo se za naše izseljenske ustanove, med katerimi je, in gotovo ne v zadnji našo nacionalno in socialno ustanovrsto, paternalska šola. Podprimo to vo ne samo s tem, da se parkrat v letu udeležujemo njenih prireditev, marveč tudi s tem, da vstopimo v Jugoslovansko šolsko organizacijo kot njeni člani. To smemo storiti z zavestjo, da se bodo sadovi našega dela poznali in bodo naši izseljenski skupnosti koristili. Ogrevajmo se za naše malčke, ker vse, kar storimo zanje, bo padlo na rodovitna tla, v hvaležna sreča.

Pozdravljeni!

Z ŠOLSKE PRIREDITVE

Tako lepe otroške prireditve, kot smo jo imeli priliko videti v nedeljo, gotovo še ni bilo v Buenos Airesu. Poleg Slovenskega doma, ki je zapel tri pesmi, so izključno ves program izvajali naši malčki. Vse točke so bile lepe, nekatere pa naravnost dovršeno in umetniško podane. Posebno je ugajal ples Japonk, balet Irene Vidmarjeve in "Stare in mlade", ki je izzval med občinstvom mnogo smeha ter so ga morale učenke ponoviti. Nadvse lep in zanimiv je bil tudi ostali del sporeda.

Igra Trnjulčica je tudi vsem zelo ugajala, samo so bili morda vmesni prividni plesi vil nekoliko predolgi in monotoni, vsekakor pa zelo simpatični.

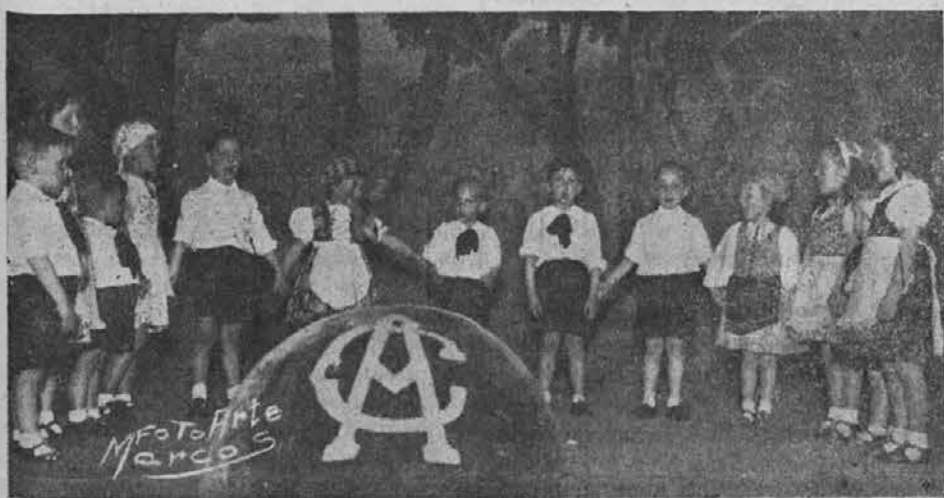
Z eno besedo: ves program je bil zelo lep in zanimiv in bi želeli kaj takega še mnogokrat videti. Izvajanje bil spored v lepi kulturno-vzgojni ter vzajemni povezanosti dečkov in deklic, ki bodo, ko dorastejo, zdrav in kreposten naš izseljenski narod, na katerega bomo lahko ponosni.

Lepo je povedal o pomenu in namenu slovenske šole, predsednik iste dr. Kjuder, katerega govor prinašamo v celoti na drugem mestu.

Moralni uspeh prireditve je bil torej sijajen, ne pa tako materjalen, kajti dvorana ni bila popolnoma zasedena.

Rojaki in rojakinje! Bodimo odkritosrčni: Kaj imate res tako malo razumevanja za našo stvar? Ali je res tako velika žrtev za malenkostno vstopnino podpreti katerokoli naših prireditev, ali se zgolj iz lenobe ne odzovete tudi taki prireditvi kot je šolska? Mi si vprašanja nikakor ne znamo tolmačiti. Medtem ko se naši doma s trdo žilavostjo in neizprosno voljo borijo za svoj obstoj, za svoj biti ali ne biti, mi pa tukaj kot klade ležimo in smo brezbrizni celo za lastne koristi in bodočnost. Ne zadenejo vseh te besede, a kogar zadenejo brez opravičljivega vzroka, naj si jih brez zamere vzame k sreči.

Rojaki in rojakinje! Pokažimo več samozavesti in ponosa in več kulturnega ter vsestranskega zanimanja za naše skupne zadeve. Kdor nima smisla za skupne koristi, bodisi v katerem koli pogledu, mu bodo tudi lastne zelo skromno odmerjene.

Paternalni šolski otroci v prizoru "Kmetje" s petjem in plesom

vzbuditi zanimanje za naše izseljensko šolstvo tudi pri takih, ki doslej niso preveč pokazali, da razumejo, kakšno veliko važnost ima ta izseljenska ustanova za vso našo skupnost, bo moj namen v obilni meri dosežen.

Iz skromnih početkov se je naša paternalska šola — pod skrbnim vodstvom čestitih šolskih sester, katerim ne bomo nikoli dovolj hvaležni — razvila v važno, vsega našega spoštovanja in vsenaše pomoči vredno ustanovo, v kateri se vzgaja 48 naših otrok in v kateri sijajno uspeva tudi internat. Število njenih gojencev se je doslej stalno večalo in prepričan smemo biti, da bo v prihodnjem šolskem letu spet narastlo.

Šola vrši važne vzgojne, socialne in nacionalne funkcije. Kot vzgojno središče si prizadeva odtegniti naš naraščaj škodljivemu vplivu ulice, ki je gotovo najslabša vzgojiteljica. Že zaradi tega samega namena zasluži ta naša ustanova, da jo vsi podpiramo po svojih najboljših močeh. Nikomur, ki je član naše izseljenske skupnosti, ne more biti vseeno, kako se vzgaja deca naših izseljencev. Nikomur, ki je Slovenec

zaslužek ni zadostoval za potrebe doma; mati ni mogla nič prispevati, ker je morala biti doma, da je otroke varovala, jim stregla in jih vzgajala. Internat je prinesel rešitev: oče in mati sta se zaposlila kot "matrimonio" — kakor tu pravijo, otroke pa sta oddala v rejo in vzgojo paternalski šoli. — V drugih družinah omogoča naša šola materam, da s svojim delom in zaslužkom v tujih hišah, pomagajo vzdrževati dom, ne da bi radi tega trpela vzgoja otrok, ki jih zgodaj zjutraj oddajo v paternalsko šolo ter jih zvečer, ko se vračajo z dela, pridejo iskat. Kakšna sreča in kašna tolažba so naši tečajji za take pametne starše, ki vedo, da otrok ne smejo prepuščati ulici, če nočejo pozneje občutiti pogubnih posledic njenega slabega vpliva, in dobro vedo, da smejo svojo dečo — svoj največji zaklad — z mirno vestjo zaupati naši šoli. — Imamo pa med našimi malimi penzionisti v internatu tudi take, ki jim je kruta smrt ugrabila mamico. Oče mora podnevi služiti kruh. Kdo naj tem sirotam kuha, kdo naj jim pere in lika, kdo naj jih vzgaja? Ali naj jih oče odda tujim ljudem, ki v tak-

Ples "Dobrih vil" v igri "Trnjulčica"

zaradi svojega dela in svojih uspehov na narodnem, vzgojnem in socialnem polju zasluži naslov najvažnejše izseljenske ustanove in radi tega tudi v največji meri našo pomoč?

Trošili smo v preteklosti mnogo energij mnogo črnila in mnogo besed za stvari, odkaterih nismo imeli nobenih koristi. Cepili smo se, prerekli in se včasih celo sovražili zaradi zadev, od katerih ni odvisna sreča naše kolonije. Vodili smo v naši izseljenski skupnosti vojsko zaradi političnih barv in se delili v tabore, ki se niso gledali s prijaznimi pogledi. Danes z odprtimi ustmi gledamo, kako se različne barve, ki so nam delale toliko preglavic, mešajo na tako neverjeten način, da bi bili še pred nedavnim proglasili za blazneza vsakega, ki bi nam bil skušal dopovedati, da je kaj takega mogoče: da se rdeča barva zmeša prav tako lahko tudi s črno kakor s katerikoli drugo. Danes gledamo in strmi-mo in ne moremo doumeti. Nekaj pa, mislim, je danes nam vsem jas-

Japonski ples "Gejš", ki so ga izvajale učenke na nedeljski prireditvi

"Slovenski dom"

V a b i n a

PRVO POMLADANSKO ZABAVO

ki se bo vršila v NEDELJO 12. NOVEMBRA v društvenih prostorih GRAL. CESAR DIAZ 1657, na Paternalu.

Začetek ob 4 uri pop.

Domače zabave v Slovenskem domu se vršijo vedno v najlepšem družinskem razpoloženju, kakor je vsem obiskovalcem naših prireditev znano. — Pridite tudi sedaj vsi in pripeljite s seboj tudi svoje prijatelje in znance.

Nasvidenje torej v nedeljo 12. NOVEMBRA v društvenih prostorih, Gral. Cesar Diaz 1657, ki se nahajajo 3 kvadre od Avénide San Martín po Dto. Alvarez proti Gaoni.

no: da ukvarjanje z zadevami, ki niso naše in na katere mi vplivati ne moremo, ni imelo nobenega smisla, ni nam prineslo nobene koristi, ni rodilo nič dobrega, marveč je pomenilo veliko škodo za vso našo skupnost zaradi izgube dragocenega časa, zaradi nepotrebnih zdražb in slabe krvi, ki jo je povzročalo. Ta šola nas mora nekoliko izbistriti.

Dragi rojaki! Pustimo zadeve, ki se nas ne tičejo, in ogrevajmo se za ono, kar je našega; za ono, na kar moremo vplivati s svojo besedo, s svojim delom in s svojimi sredstvi. Pustimo tuje stvari in navdušujmo se za naše izseljenske ustanove, med katerimi je, in gotovo ne v zadnji našo nacionalno in socialno ustanovrsto, paternalska šola. Podprimo to vo ne samo s tem, da se parkrat v letu udeležujemo njenih prireditev, marveč tudi s tem, da vstopimo v Jugoslovansko šolsko organizacijo kot njeni člani. To smemo storiti z zavestjo, da se bodo sadovi našega dela poznali in bodo naši izseljenski skupnosti koristili. Ogrevajmo se za naše malčke, ker vse, kar storimo zanje, bo padlo na rodovitna tla, v hvaležna sreča.

Pozdravljeni!

BOŽIČ IN NOVO LETO

Ne pozabite na vašo obitelj v starem kraju.

ZNANA BANKA, VAS STARI PRIJATELJ

Vam je na razpolago za dostavljanje Vašim hitro in točno denarno nakazilo brez kakih stroškov in s povratnim potrdilom prejemnika, s katerim se zamorete uveriti, da je bil Vaš nalog najhitreje in točno izvršen. Od tega je odvisno, da bo imela Vaša obitelj srečne praznike.

Jugoslovanski Oddelek

Banco Holandés Unido

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

Centrala: Bm. MITRE 234 vogal 25 de Mayo.

Podružnica za Bs. Aires: CORRIENTES 1900 vogal Rio Bamba.

Za Vaše prihranke v naši HRANILNICI plačamo obresti 4 krat letno.

Slovinci doma in po svetu

Plovba na morjih oživljena

Po prvih dneh nervoznosti, ko je zastala vsa plovba na morjih, se je sedaj plovba spet začela oživljati. Takoj po izbruhu vojne so se zatele v dalmatinska pristanišča vse jugoslovanske ladje, ki so bile v Sredozemskem morju. Nekatere je vojna napoved zalotila sredi oceanov, pa se je vsem posrečilo priti na varno. Kapitani pripovedujejo, da Angleži pri izvrševanju nadzorstva ne delajo takih sitnosti in ne ravnavajo nevljudno, čeprav tako trdi tuja propaganda. Vse jugoslovanske ladje, ki so morale skozi Gibraltar, so bile pregledane, a se je ves ta posel opravil hitro in vljudno. Ko se je sedaj spet nekoliko zjasnilo, so skoraj vse ladje odrinile na odprto morje. Večina jih prevaža blago po Sredozemskem morju, nekaj pa jih je tvegalo pot celo čez Ocean. Ladje morajo imeti na najbolj vidnem mestu znake svoje državne pripadnosti, ponoči pa jih morajo z reflektorji obsevati, da bi se izognile slučajni katastrofi. Pač pa vozijo angleške ladje večinoma ponoči in še takrat plujejo z zastrtimi lučmi.

ODREDBA CELOVSKEGA POLICIJSKEGA RAVNATELJSTVA

Celovski policijski ravnatelj je odr edil, da se dekleta letnikov 1920-1921 javijo k obvezni delovni službi. Prepovedano je pripravljati kislaga mleka, jogurta in sličnih mlečnih izdelkov. Ovčerejci smejo od slej od striže ovac ohraniti 5 kg neoprane ali 2 in pol kg oprane volne za lastno uporabo, ostalo pa oddajajo zbiralnicam. Sladkorčki, umetna strd in druge slaščice se dobijo od slej le v omejenih količinah, prodaja čokolade, kakaoa in kave pa je trenutno ustavljena.

DELO NOVOSADSKA OBČINE

Dva milijona dinarjev je odobrila za gradnjo zavetišča proti zračnim napadom novosadska občina na svoji seji. Z gradnjo zavetišča so takoj začeli. Obenem so občinski očetje sklenili, da se bo ustanovilo novo mestno gospodarsko poslopje, ki bo obsegalo vsa mestna podjetja. Končno so sklenili darovati bolnišnici precejšen stavbni prostor, ker si namerava bolnišnica postaviti štiri nove paviljone.

STOLETNICA BEOGRAJSKE MOŠKE GIMNAZIJE

100-letnico svoje ustanovitve je slovesno proslavila 1. beograjska moška gimnazija, ki se ponaša še s tem, da se je v njej šolal tudi pokojni kralj Peter I. Osvoboditelj. K proslavi so prišli kraljev zastopnik, prosvetni minister Maksimović, ravnatelj vseh ostalih beograjskih srednjih šol veliko število nekdanjih učencev gimnazije, ki so se v javnem življenju visoko povzpeli. Med temi učenci je bilo veliko število vseučiliških profesorjev in znanstvenikov ter politikov, kakor na primer stari Ljuba Davidović in predsednik srbske akademije dr. Belić. Nagovor je imel nanje tudi svoječasi ravnatelj te gimnazije, ki je v pokoju že 30 let. Kraljevski namestniki so

gimnazijo odlikovali za ta jubilej z redom sv. Save I. razreda.

NEMŠKA GOSPODARSKA DELEGACIJA V BEOGRADU

Nemška gospodarska delegacija, ki se je pogajala v Beogradu za novo trgovinsko pogodbo med našo državo in Nemčijo, je želela v največji meri doseči, da bi se izvoz surovin iz naše države v Nemčijo povečal. Zlasti se Nemčija zanima za naše rude in rudne koncentrate, ki jih potrebuje za svojo industrijo. Prav tako je nemška delegacija izrazila željo, da bi se povečali izvojni kontingenti živiljskih potrebščin. 1. oktobra so imeli delegati prost dan, ki so ga Nemci porabili za to, da so obiskali grobnico Karadjordjevičev na Oplencu in tam položili venec na grob kralja Aleksandra.

Stalna jugoslovansko-nemška trgovinska komisija, ki že štiri dni zaseda v Beogradu, je razdelila svoje delo na posamezne komisije, ki se bavijo vsaka ločeno s posameznimi vprašanji. Razpravljajo o ureditvi tovarnega prometa in o posameznih vrstah blaga, katerega bi mogla naša država prodajati Nemčiji. Do danes bodo te podkomisije končale svoje delo in se bo pooldne zbral plenum komisije, da spreji sklepe polkomisij. Zlasti se Nemci zanimajo za naše kmetijske proizvode in za naše rude. Živiljskih potrebščin bo naša država prodala Nemčiji toliko, kolikor jih bo mogoče, ker mora pri tem upoštevati tudi ostale države, katerim dobavlja to blago in ima z njimi podobne pogodbe. Glavno vprašanje pa je to, kako bo Nemčija dobavljeno blago plačevala.

POSVETITEV PRAVOSLAVNE CERKVE NA SUŠAKU

Pravoslavni patriarh dr. Gavrilov je v nedeljo 1. oktobra posvetil novo pravoslavno cerkev na Sušaku. Ko se jepatriarh peljal skozi Zagreb, ga je tam pozdravil tudi ban banovine Hrvatske dr. Ivan Subašič in mu izrekel dobrodošlico. Patriarh se je zahvalil za pozdrav in izrazil svoje veselje nad bratstvom Hrvatov in Srbov, ki se je začelo spet poglabljati. Pri posvetitvi pravoslavne cerkve je zastopal ban dr. Subašič tamkajšnji okrajni glavar. Patriarh je 2. oktobra posvetil pravoslavno cerkev tudi na Reki.

Velikodušnost tovarnarja

Dober zgled za ostale tovarnarje je dala tovarna salam Gavrilovič iz Petrinje. Poboljšala je delavcem plače od 7—15%, obenem pa jim je zagotovile plačane dopuste 14 dni. Vsi delavci dobe kosilo v tovarni, oženjeni pa dobe meso in mast za 15% ceneje kakor pa so tovarniške cene. Delavske plače bodo znašale mesečno od 900 do 2200 din. Tako ugodno pogodbo je izposlovala delavcem hrvaška delavska organizacija, ki je del dr. Mačkovega gibanja.

NOVA ŽELEZNIŠKA PROGA

Novo železniško progo od Čačka do Banjaluke bodo začeli v kratkem graditi. Železniška uprava je razpisala licitacijo za prve dele te nove proge. Cela proga bo veljala 68 milijonov din.

SLOVENSKI KMET NA KOROSKEM

Glasi koroških Slovencev "Koroški Slovenec", ki izhaja v Celovcu, prinaša v številki od 4. pr. m. uvodni članek o slovenskem plemstvu v zgodovini, nakar sklepa: "Devetnajsto in dvajseto stoletje pripravljajo novo slovensko plemstvo: slovenskega kmeta. Če so bili nekoč kosezi in za njimi mali vitezi vidni nositelji slovenskega življenja, jih v novi dobi nasledujejo slovenski kmetje. V njihovem odkrilju je slovenska narodna usoda, nosilec so slovenskega kulturnega življa, branilec slovenske narodne pravice. Slovenski kmet postaja slovenski plemič po svoji krvi in po svojem zdravem duhu. Državna postava o dednih kmetijah jih ustoličuje, naša zgodovina imenuje in sedanost potrjuje."

PAMETEN NASVET

Glasi Kmečke zveze "Orač", je v zadnji številki prinesel važen članek, kjer med drugim kmetom svetuje te-le stvari: Nihče naj ne prodaja svoje kmetije! Če vse drugo pade, kmetija ostane! Naj bi ljudje tudi ne držali svojega denarja, če ga kdo kaj ima, brez potrebe doma. Ta denar je odtegnjen skupnemu slovenskemu gospodarstvu. Dalje naj ljudje v teh razmerah ohranijo mirno kri, ker razburjenje največ škoduje. Čim bolj bomo mirni, tem manj škode bo. Čimveč bo razburjenja, tem večja je nevarnost za vse. V časih, ko ljudje izgube v razburjenju svojo glavo, imajo razni spekulantni lahko delo na škodo ljudskega premoženja, razni agenti pa sejejo v takih razmerah nalašč med ljudi še večjo zmedo, da imajo potem sovražniki poštenega ljudstva lažje delo. Torej mirno kri in zdravo pamet! Saj lahko vidimo, da nam ni treba imeti nobenega strahu, ko pa je naša država nevtralna in je zdaj dolžnost nas vseh, da to nevtralnost podpremo. Ljudi begajo z raznimi govoricami le tisti, ki bi radi, da bi se naša država kam zapletla. Taki so sovražniki ljudstva in države, zato jim stopite na prste!

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA diplomirana na univerzi v Pragi in Bs. Airesu ter večletna babica v bolnišnici Juan Fernández. — Zdravi vse ženske bolezni. — Slovenske žene posebno dobro negovane. Ordinira od 9 zjutraj do 9 zvečer LIMA 1217 — BUENOS AIRES U. T. 23 - Buen Orden 3389

MODERNA KROJAČNICA

Peter Capuder

izdeluje moderne obleke po zmernih cenah.

AYACUCHO 975 — ES. AIRES

U. T. 41 - 9718

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILOVIC de Falicov in

DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181

U. T. 59 - 1723

KONGRES VOJNIH INVALIDOV V ZAGREBU

8. oktobra je bil v Zagrebu kongres vojni invalidov kraljevine Jugoslavije. Po pozdravnem govoru so bile prirejene kralju velike manifestacije. Izvoljeno je bilo predsedstvo kongresa. Potem je povzel besedo poveljnik IV. armadne oblasti, general Nedeljković. Njegov govor ni bil v celoti preveden, zato je os goslovanska vojska!" Nato so bili odposlani brzogovorni pozdravi Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. kr. Vis. knezu-namestniku Pavlu, predsedniku vlade g. Cvetkoviću, podpredsedniku dr. Mačku, vojnemu ministru gen. Nediću, socialnemu ministru dr. Budisavljeviću in banu banovine Hrvatske dr. Subašiču. Nato je dr. Krpan v imenu tovarišev iz banovine Hrvatske izjavil, da izstopajo iz skupnega društva ter osnujejo svoje posebno društvo s sedežem v Zagrebu. Predsednik Nedić je obzaloval ta korak ter se je obnem hrvatskim delegatom zahvalil za sedemnajstletno sodelovanje. Nato se je izvolila nova uprava z Božidarjem Nedičem na čelu. Za podpredsednika sta bila izvoljena Miljutin Mrvaljević in Dragoljub Jureković.

VOJNI DAVEK NA KOROSKEM

Na Koroškem glede novih davkov zaenkrat še ni zadostnega pregleda. Trenutno so povečane javne dajatve pri plačah nad 234 mark mesečno za 50%. Uveden je tudi poseben vojni davek za letnike 1916 do 1920, ako niso bili vpoklicani k vojakom.

IZKAZNICE NA GOSTE IN ABONENTE NA KOROSKEM

8. 1. oktobrom so bile na Koroškem uvedene kazenske tudi za abonente in goste v gostilnah. Vsa jedila v gostilnah se bodo v bodoče dobivala samo na nakaznice. Poleg navadnih izkaznic so še tako imenovane "potovalne nakaznice", ki jih izdajajo občinski uradi v zameno za navadne. V vsaki gostilni pa se dobi po ena jed tudi brez nakaznice. Uredba o živilskih nakaznicah govori tudi o osebah, ki se same preživljajo. Deli jih v tri skupine: 1. kmetje, ki se sami oskrbujejo; 2. osebe, ki se delno same oskrbujejo in 3. osebe v bolnišnicah in drugih javnih zavodih. Kdor se polno oskrbuje sam, ne dobi nakaznic za živila, razen za sladkor, marmelado in kavna nadomestila. V zadnjih dneh je bila ustavljena prodaja čaja, popra, cimeta in drugih kolonijalnih proizvodov. Tudi kava in kakao se ne smeta več prodajati. Čokolade za nekaj časa ne smejo več prodajati. Meso se sme v bodoče prodajati samo s kostmi. Teža kosti lahko doseže pri svinjskem mesu 20%, pri govejem 25% in pri telečjem 30%. Ovčje meso se sme prodajati izključno samo z vraščenimi kostmi. Od svinjskih glav, pluč in jezikov se vračuna 50% na nakaznici določene količine, od govejih, telečjih in ovčjih glav pa 25%.

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1325

U. T. 22 - 8327

DOCK SUD

POLJSKI PRIDELEK V JUGOSLAVIJI

Okrog 250.000 vagonov pšenice in 400.000 vagonov koruze pridela vsako leto naša država. Okrog 30.000 vagonov pšenice preostane za izvoz v tujino, koruze pa okrog 50.000 vagonov. Koruza se večji del porabi doma, kajti kmetovalci je ne rabijo za ljudsko prehrano, temveč tudi za krmo živine, zlasti pa svinj. Največje težave pa so bile doma zaradi tega ker nismo imeli velikih skladišč, v katerih bi shranjevali vse viške našega pridelka. Šele sedaj se grade primerni silosi v žitornih krajih, v drugih krajih pa potrošniški magazini, pa ne samo za žito in koruzo, temveč tudi za sadje. Taka dva silosa za shranjevanje žita in sadja bosta zgrajena tudi v Ljubljani in Mariboru; prvi bo za žito, drugi pa za sadje. Za gradnjo silosov je bila že pred nekaj meseci ustanovljena družba s kapitalom 220 milijonov dinarjev, katere so vplačali državni denarni zavodi, in sicer Hipotekarna banka, Poštna hranilnica, Privilegirana agrarna banka, Privilegirana izvozna družba in končno država sama, ki je vložila v to družbo 60 milijonov dinarjev.

SPLOVITEV TORPEDOVKE "LJUBLJANA"

7. oktobra dopoldne je bila v Splitu lepa mornarska slovesnost. Poveljstvo jugoslovanske vojne mornarice je prevzelo v našo mornarico novo zgrajeno torpedovko, ki nosi po slovenski prestolnici ime "Ljubljana". Nova torpedovka je povsem enaka dvem že izgotovljenim torpedovkam "Beograd" in "Zagreb". Slovesnosti so se udeležili visoki zastopniki vojaških, mornariških in civilnih oblasti. Mesto Ljubljano je zastopalo posebno odposlanstvo na čelu z županom dr. Adlešičem. Dr. Adlešič je ob tej priložnosti izročil torpedovki kot dar mesta Ljubljane krasno zastavo z ljubljanskim mestnim grbom. Imel je lep nagovor, v katerem je poudaril med drugim, da naj torpedovka "Ljubljana" pod to ponosno zastavo pomaga obvarovati mir. Pozval je mornarice, naj ohranijo dediščino, ki so jo prejeli po svojih slavni prednikih, ter naj obvarujejo sebe in svojo čast ter to častno bojno zastavo. Po blagoslovitvi zastave se je poveljnik ladje kapetan fregate Josip Ahlin v izbranih besedah zahvalil za krasno darilo ter izrazil pripravljenost posadke, da bo branila zastavo in naše morje. V imenu kr. mornarice je spregovoril še kontreadmiral Marjašević, nakar so med sviranjem državne himne pogegnili zastavo na ladijski drog.

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

Neverjetno!

Prva Slovenska krojačnica

v Villa Devoto Vam nudi ugodno priliko za pomladanske in poletne obleke.

NE ODLASAJTE V zalogi velika izbira prvovrstnega blaga. Izdelujem ženske obleke po moškem kroju. Priporoča se

DANIEL KOSIČ

Ul. Calderón 3098

Villa Devoto

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Rayos X, Analisis

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—

Ordiniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 23

PROSVETNA ZVEZA NA KOROSKEM SME POSLOVATI

Kakor znano, je Slov. prosv. zveza v Celovcu dobila letošnje poletje od državnega komisarja za društva dovoljenje, da smejo vsa pri njej včlanjena društva nadaljevati svoje kulturno delo med slovenskim ljudstvom. Pač pa je bila za to dovoljenje določena upravna taksa v višini 1000 mark, s čimer bi bile krite tudi takse pri SPZ včlanjenih društev. Tekom poletja pa so tudi posamezna društva začela dobivati posebne plačilne naloge v znesku 5 mark za društvo. Kakor sedaj izhaja iz poziva Slov. prosvetne zveze, je dunajski društveni komisar odredil, da se slovenskim kulturnim društvom pomotoma predpisani prispevek 5 mark črta. Iz omenjenega poziva tudi izhaja, da so morala slovenska društva vložiti nova pravila, ki bodo predvidoma odobrena mogoče že tekom oktobra, nakar se bodo lahko vršili društveni občni zbori.

Obvezna delovna služba v Nemčiji

Letos je bila po vsej Nemčiji uvedena obvezna delovna služba za mlada dekleta. S 1. novembrom so vpoklicana tudi vsa koroška dekleta letnikov 1914 do 1922. Izvzeta so dekleta, ki so v poklicih vsaj od 22. septembra 1939 in imajo v dokaz zaposlitve svojo delovno knjižico, dalje dekleta, ki se šolajo poklicno kot učence, praktikantje in volonterke, ali pa se nahajajo v strokovni šoli, dalje vsa dekleta, ki obiskujejo kakšno javno šolo in končno dekleta kmečkih in podeželskih delavskih družin, ki so za delo doma nujno potrebna.

HITLER ČASTNI OBČAN VELIKOVCA

Mesto Velikovec je imenovalo kancelarja Hitlerja za svojega častnega občana. Kanceler se je za to imenovanje zahvalil pismeno.

VOJNOSTANJSKE ODREDBE NA KOROSKEM

V zadnjem času je bila izdana na Koroškem cela kopica novih uredb in predpisov, ki počasi uvajajo v deželo vtis vojnega stanja. Vsako dnevni zatamniti mest in vozil so ljudje že precej privadili. V zadnjih dneh so v tem pogledu nastopila majhna olajšanja. Tako so najprometnejše ulice zopet za silo razsvetljene, da v sredini mesta niso več potrebne zatamnjenе žepne svetilke, ki so bile pred kratkim reden pojav na mestnih ulicah. Z 20. septembrom je bil dejansko ustavljen ves zasebni avtomobilski promet. Samo v izjemnih primerih se izdajajo posebna dovoljenja, ki dovoljujejo uporabo zasebnega voza tudi v bodoče. Zdravniki, živnozdravniki in nekateri funkcionarji stranke in oblasti ter konzularna zastopstva so med izjemami, vsi ostali pa so shram

nili svoje avtomobile v garaže na določeni čas. V zvezi s tem je izšla odredba, da je treba oddati vse pnevmatike, ki niso na vozilih s posebnim dovoljenjem za nadaljni promet, na razpologo državi. Vozila, ki smejo tudi v bodoče v promet, so prejela posebno oznako v obliki V. Če bi se pojavilo na cesti vozilo brez tega znaka in brez izrecnega dovoljenja oblasti, bo zaseženo, lastnik pa bo občutn kaznovan. Za tovorni promet pa veljajo drugi predpisi. Druga važna odredba je uvedba vizuma na potne liste. Za vsako izpotovanje iz Nemčije kakor tudi za pripotovanje v Nemčijo se odslej zahteva poseben vizum, ki stane 8 mark. Isto velja za tuje državljane, ki hočejo v Nemčijo. Vizum za jugoslovanske državljane stane 144 din. Zaradi vidiranja potnih listov so težko prizadeti jugoslovanski delavci, ki so prišli v Nemčijo še v rednih razmerah in se sedaj vračajo domov. Večina sploh še ni bila obveščena, da so potrebne vize. Ko so prišli na mejo, so bili zavrženi, kar je imelo za posledico nepotrebne stroške. V nekaj primerih so prišli delavci ob prihranke, ki so jih zaslužili s težkim delom.

Poleg živilskih nakaznic na Koroškem povzročajo velike skrbi nakaznice za obleko, perilo, tkanine i. dr. Samo v izjemnih primerih kakor pri porodih, boleznih, smrti in ob ureditvi novega gospodinjstva so dovoljene izjeme, da je mogoče dobiti reči brez posebnih nakaznic. Trgovci so še posebej v skrbeh, ker se stare zaloge hitro praznijo, dočim na nova naročila ni zadostnega doliva.

Na Koroškem je v vrsti novih odredb treba omeniti tudi nekaj pozitivnih. Med drugim so odgojene vse ekspedicije, konkurzi in sodniške obravnave pri osebah, ki so bile vpoklicane v vojsko. Prisilne prodaje so izključene tudi pri onih, ki še ne služijo v vojski. Nadalje je izšla odredba, po kateri proti razsodbam v procesih do 500 mark ni priziva na višje deželno sodišče. Prizive, ki se tičejo vrednosti nad 500 mark, rešuje višje deželno sodišče v Gradu. Končno je poenostavljeno tudi kazensko postopanje. Porotnih sodišč ni več; v prvi instanci sodijo poedinčni sodniki, v drugi pa kazenska zbornica deželnega sodišča, ki sestoji iz treh sodnikov. Proti razsodbam kazenskih sodnikov so možni samo še prizivi proti sodbam kazenske zbornice pa so mogoče tudi ničnostne pritožbe. Zločinci in hudo delci bodo sojeni hitro in ostro. Za vse zločine in prestopke sme državni pravdnik zahtevati posebno sodišče, ki sodi takoj in ostro. Proti razsodbam posebnih sodišč ni pritožbe.

ZUPNIK KONFINIRAN

Osp v Istri. — Župnika Malalana so konfinirali za tri leta. Vzroka niso navedli nobenega. Znano je samo, da je bil zelo dober z našimi ljudmi v Istri ter jim je šel v vseh zadevah na rodo. Malalan je doma iz Barkovelj pri Trstu.

Dr. Laza Marković, jugoslovanski minister pravde

ATENTAT PROTI HITLERJU

Kmalu potem ko je v sredo zvečer Hitler zapustil pivovarno Buergbrau v Monakovem, je eksplodirala v njej bomba, ki je povzročila šest mrtvih in 60 ranjenih. Brez dvoma je bil atentat namenjen Hitlerju, a je bomba četrte ure prepozno eksplodirala. To je že tretji atentat na Hitlerja.

Drobne vesti iz naših krajev

Trst. — Pod avtomobil je prišel 33 letni kurjač Valentinčič Ivan. Njegovo stanje je zelo nevarno, ker si je prebil lobanjo. Nesreče je kriv sam, ker so ugotovili, da je bil pijan.

Rihemberg. — Tatovi so vdrl v stanovanje Franca Vidmarja, starega 39 let, stanujočega v Cvetrožu. Odnegli so mu 830 lir, ki jih je imel v škrinjici pod posteljo. Karabinerji še niso izsledili tatov.

Postojna. — Pred tržaškim sodiščem je bil obsojen Ivan Achille, star 43 let doma iz Postojne na 3 leta in 4 mesece zapora, ker je lansko leto težko ranil Danila Zafreda, s katerim je bil navzkriž zaradi politike. Dejanje je izvršil v popolni pijanosti poleg tega pa je še razsajal po gostilnah in kavarnah.

Trst. — Policija je aretirala prodajalca sadja Ivana Saksido, ki je ranil z ostrim nožem dečka, ker mu je ukradel eno breskev. Saksida bo zaradi tega kaznovan.

Prosek. — Zaradi slabe ceste sta se prevrnila 40 letni Pertot Josip in njegov 17 letni sin Ladislav, ko sta se peljala na motornem kolesu proti Trstu. Zaradi dobljenih ran se bosta morala zdraviti 4 tedne.

Trst. — Sodišču je bil predan S. Žagar star 27 let, ker je v občinskem gozdu Igorca imenovanem posekal drevo. Poleg tega je bila denuncirana tudi njegova mati, ki je stražnika, ko je zapisoval sinove podatke, težko ozmerjala.

HUDA AVTOMOBILSKA NESREČA

V soboto, 23. septembra zvečer se je bliskovito razširila po Gorici razburljiva vest, da se je na Majnicah v bližini ločniškega mosta na desnem bregu Soče pripetila strašna avtomobilska nesreča, ki je zahtevala tudi človeške žrtve. Kmalu se je dognalo, da sta pri nesreči izgubili življenje gđ. Gabrijela Lukežič, uradnica v tiskarni Luchessi (Lukežič) in 14 letna Elvira Bressan iz Ločnika. Gospodična Lukežič se je popoldne odpeljala s svojo nečakinjo na sprehod proti Sovodnjam. Ko se je pozneje vrnela s svojo družbo preko Zagraja proti Gorici, je na Majnicah pridiral nasproti neki luksuzni avtomobil. Nesreča je hotela, da je v isti smeri kot kolesarji vozil tudi kmečki voz, naložen s sirčjem, ter je otežkočil umikanje in pogled. Drveči avtomobil je zadel ubogo Gabrijelo v blatinikom in jo z vso silo treščil na cesto. Z razbito glavo je obležala mrtva. Hip na to je treščil še v 14 letno deklico Bressan, ki je bila v bližini, jo podrl na tla in ji prizadejal take poškodbe, da je kmalu umrla. Z Lukežičevo družino sočustvuje vse mesto. Večni pokoj obema mladenkama!

Apel primorskih beguncev v Jugoslaviji

„Sedejeva družina“ v Ljubljani, je v svojem društvu združila Slovence, katerih usoda je bila podobna vsem po vojni izobčenim manjšinam, ki so pripadale različnim jezikovno nesorodnim narodom.

Težnja vseh manjšinskih poveljnih pokretov je bila, da združi razkropljene delce svojega naroda, ki je pod silo razner, bil prisiljen, zapustiti rodno grudo in je nehote vezan za drugo jezikovno njemu enako domovino. V tem primeru je Slovenija druga domovina našim izseljencem iz Julijske Krajine.

„Sedejeva družina“ je ognjišče, okoli katerega se zbirajo vsi naši zavedni ljudje. To društvo nima izrazito političnega značaja. Društvene težnje so bolj socialno-kulturnega pomena. Društvo podpira v prvi vrsti tiste naše ljudi, ki so v najbednejših okoliščinah iskali zatišja v Sloveniji. Društvo jim mora v tem pogledu iti na roko in jim potem svojih zvez skuša tudi dobiti zaposlitve. Razumljivo je, da je naš narod, narod delavca in kmeta, in če je bil prisiljen ta zapustiti svojo rodno grudo, je prišel praznih rok v nov svet. „Sedejeva družina“ skuša našim ljudem gmotno pomagati, kar pa je tudi za samo družino v teh težkih ekonomskih časih tudi zelo neugodno in mora svoje sile na vse strani upregati, da si pridobi denarnih sredstev. Res je, da ima družina poštenih in vestnih članov, ki redno plačujejo skromno članarino, vendar so potrebe naših ljudi večje, kakor so poštene, skomni dohodki društva. S prirejanjem različnih predavanj, socialnih, kulturnih, ekonomskih in dr., dobiva društvo skromne prejemke, a vse to tudi še ne odtehta potreb naših brezposelnih in kruha potrebnih ljudi.

Namen tega našega informativnega članka je v prvi vrsti pozdrav vsem našim izseljencem, prisrčen pozdrav našemu slovenskemu ljudstvu v tujini, obenem pa tupdi želimo opozoriti naš solvenski živelj v Južni Ameriki, katerega gmotno stanje je najbrže boljše, kakor je stanje našega begunca od Adrije in Soče, ki živi v svobodni Sloveniji.

Slovenci v zadnjih letih skušamo združiti vse naše slovenske sile doma, v tujini in za mejami, ker se zavedamo svojega slovenskega enotnega sožitja. Slovenci se zavedamo, da smo družina enega naroda ne glede na to, če smo razkropljeni na sever ali jug, na vzhod ali na zahod. Družiti nas mora duhovna povezanost, pomagati nam mora bratska dobrosrčnost in zavedati se moramo slovenske skupnosti, in naše bodočnosti. V teh zgodovinskih pomembnih časih, ko preživlja Evropa svoje velike usodne dni, se ravno mi Slovenci čutimo bolj strnjeni, kot kdaj prej. V tem evropskem ozračju, ki vpliva malodušno ravno na male narode, ko je zgodovina začrtala tudi našim bratskim narodom žalostno, usodo, nezasluzenega suženjstva, čutimo mi Slovenci potrebo po moralni moči, katera pa žalibog brez materijelnih pogojev, nima pravega uspeha.

Ko seznanjamo ameriško slovensko javnost s „Sedejevo družino“, upamo, da bo ta naša slovenska javnost razumela našo bratsko besedo, tokraj velike luže in ji v tem oziru šla, ne samo moralno, pač pa tudi gmotno, na katerikoli način na roko.

„Sedejeva družina“ je skupina naših ljudi, ki ne združuje samo delavca in kmeta in tudi ne samo advokata, njeni udje so ljudje iz vrst

celega našega naroda. Od umetnika preko obrtnika, uradnika, čevljarja do trgoveškega vajenca. Okoli tega ognjišča se zbira naš živelj, ki se postavlja za cilj pomagati našemu človeku-brezdomcu in našim bratom in sestram onkraj meje, v polni zavedi, da bodo nehanja in biti našega društva vendarle rodilo končne zaželjene sadove, kliče mo ameriškimi bratom: Spomnite se nas!

Priznanje in naročilo našemu rojaku

„Sedejeva družina“ je izdala sledečo odhodnico našemu rojaku Francu Cerkvniku:

Ob priliki, ko nas zapuščate in odhajate v Ameriko, se Vam v prvi vrsti najlepše zahvaljujemo za Vašo požrtvovalnost in sodelovanje za dosego naših ciljev, ki smo si jih postavili za pomoč našim bednim emigrantom-brezdomcem od Adrije in Soče in za odrešitev naših bratov in sestrah z onkraj meje.

Želimo Vam srečno pot in prosimo Vas, da sporočite naše najlepše in najprisrčnejše pozdrave našim izseljencem v Južni Ameriki.

Znano nam je, da obstojajo v Južni Ameriki razna slovenska društva, ki imajo iste cilje in namene kot mi in radi tega Vas prosimo, da nam omogočite stopiti v stike z njimi v svrhu skupnega sodelovanja za naš tako preizkušeni slovenski narod.

Predsednik: Kamušič; Tajnik: Pahor.

Zanimanje v Jugoslaviji za primorsko manjšino

Četudi se v dnevnem časopisju zelo malo ali nič ne zanimajo za primorsko manjšinsko vprašanje, kar je seveda v danih okoliščinah precej razumljivo, se vseeno v Jugoslaviji zelo zanimajo za to vprašanje ter čakajo samo ugodnega trenutka rešitve. Tako nam je zadržal naš rojak Franc Cerkvnik, ki je sedaj prispel iz Ljubljane ter razmere od blizu gledal. Dejal je, da ljudstvo zelo upa na pomoč ruskega naroda, ki jo bo gotovo ob ugodnem trenutku nudil.

FOTOGRAFIJA „LA MODERNA“

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite FOTO „LA MODERNA“

S. SASLAVSKY

AV. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici „Rawson“, se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

Veliki zavod „RAMOS MEJIA“ Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SPILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOZA: Krončni izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ŽILO: zdravimo brez operacije in bolečin. SPOLNA SIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju. ŽIVONE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in sibičnost. REVMATIZEM: kila, nadua, gota. Sibičnost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka. GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLAVEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečen! zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

OD 9-12 OB NEDELJAH OD 8-12 Rivadavia 3070 PLAZA ONCE

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

Poslužujte se PREVOZNEGA PODJETJA „Expreso Gorizia“

Franc Lojk VILLARROEL 1476 U. T. 54-5172 — 54-2094

Najnovejše blago za leto 1939-1940 SUPERLAN in CAMPER dobiti v zalogi v krojačnici

„PRI ZVEZDI“

Ugodno priliko nudim svojim klijentom s plačevanjem na mesečne obroke. — Obiščite me in se bodete sami prepričali

Cene nizke. Za obilen obisk se priporoča rojakom

STANISLAV MAURIČ

TRELLES 2642 U. T. 59-1232

V Cankarjevi rojstni hiši

Že več let sem se odpravil na Vrhniko. Ne iz radovednosti turista, ampak s pobožnim občudovanjem in spoštovanjem izrednega duha ter z ljubeznijo do tovariša pisatelja, do sina istega naroda. Letos sem imel srečo in nekega sončnega, smehljajočega dne sem poromal v Cankarjevi rojstni hiši.

S popotnimi tovariši sem prišel od Logateca sem. V senci košatih jagnev smo jo v gosjem redu mahali po kameniti, strmi bližnjici z verdske postaje. Že tu sem čutil prisotnost velikega duha, oživljajočo samotno pot in ukazujočo tišino ter razmišljanje. Kolikokrat je njegova nemirna popotna noga tlačila to poljsko pot? Morda je posedal prav tod, na tem ponujočem se ploščatem kamnu in je z otožnimi, zasenčenimi, obtožujočimi očmi zrl na Vrhniko, ta "prečudni kraj", na svojo solzno zibel in potno Kalvarijo.

Suhi, zevajoči izviri Ljubljaniče niže doli so kakor podobe Cankarjeve tragične življenjske poti. Tudi ta je pritekla izpod pritiskajoče teže kamnitih skladov z osvetojučo vodo življena in se je pred svojim viškom posušila v vročini in sopari neumevanja. Toda če se na obzorju zbirajo vihar prinašajoči oblaki, se v novem obilju izlijejo izpod nemih kamnov zakopane vode življenja.

Skozi senčni drevored Močilnika smo se nad kipom sv. Antona, postavljenega v skalno votlino, bližali mestecu. Ko smo prispeli na veliko cesto, so drugo za drugim drvela mimo nas obsebnina in tovorna vozila, ki govoré, da se je življenje tod v zadnjih dveh desetletjih zelo razgibalo.

Na robu mesteca nam je s hriba kimal beli stolp Svete Trojice. Ko smo prišli na glavni trg, smo nenedoma uzrli v nekem oglu bronasti spomenik Ivana Cankarja na visokem polkrožnem kamnitem zidu, ki mu tvorijo ozadje pagredi. Uboštvo tega kota zelo pristoja Cankarjevi preprosti, ljudski osebnosti. Desnica mu je oprta na prekrizani nogi in podpira kuštravo glavo, ki se otožno ozira na novo življenje, ki vrvi okoli njega in ki mu je bil on eden najbolj poklicanih, najbolj daljnovidnih duhovnih borecev. Žal, da temno zidovje ozadja uničuje obrise sedeče postave, kar zelo kviri tudi razglednice tega spomenika. Zelo neprijetno nas je dirnilo med tem, ko smo spoštljivo in kinjeno stali pred spomenikom, da se je mahoma zbral okoli nas kup otrok, ki so z mačjo spretnostjo splezali na podstavke, prijemali kip za brke in lase — ne da bi se kdo Vrhničanov zmenil za to... Ali vrhniška domača in "uradna" vzgoja res ni mogla doslej vzbuditi v otrocih spoštovanja do Cankarja in njegovega spomenika?

Z glavnega trga smo zavili na levo in kmalu stali pred pisateljevo rojstno hišo. Ulični napis govori

"Na klanec 1". Spreletelo me je to je bila prva postaja tiste Kalvarije, na katere trnjevo pot ga je poslala od tod Previdnost, da je prenašal bedo, borbe in skupno usodo prerokov, vidcev: neumevanje...

Hišica je naslonjena na hrib in je od cestne strani nadstropna. Preprosta črna marmornata plošča naznanja, da se je v tej hiši narodil dne 10. maja 1876 Ivan Cankar. Ne nasprotujem preprosti plošči, kakor ne smemo nasprotovati ničemu, kar spominja na Cankarjevo preprostost. Toda del plošče zakriva trtino listje, tako da moreš komaj prebrati napis. Ta podoba je sicer romantična, a je ne odobravam. Končno je vsaka spominska plošča postavljena za to, da obvešča mimo gredeče ljudi na spomina vredna dejstva. V tem primeru Cankarjeva spominska plošča nikakor ne more vršiti svoje namena.

Hiša in njena okolica je dovolj oskrbovana. Znotraj pa žali obiskovalcev čut zanemarjenosti dvorišča, stopnišča in na dvorišče obrnjene sobice. Skozi kuhinjo smo prišli v notranje prostore. Sedaj stanuje v hiši star čevljar, ki nas je rade volje vodil po njej. Prvo moje vprašanje je bilo: v kateri sobi se je narodil Cankar? Na moje največje začudenje tega ni vedel. Ugibal je in končno smo domnevali, da v prvi obeštni sobi ob kuhinji; on pa je menil, da najbrž v kamrici proti dvorišču. Toda dokaza ni imel. Stal sem tedaj v Cankarjevem rojstnem domu, ne da bi vedel, kje mu je tekla zibel.

Moje drugo vprašanje je bilo, čigava je sedaj ta hiša. Še bolj sem osupel, ko sem zvedel, da je njegova, čevljarjeva.

— Ali ste Cankarjev sorodnik?
— Nisem.
— Od koga ste kupili hišo?
— Za Cankarjevimi sem jaz tu že tretji gospodar.

— Ali ste poznali Cankarja?
— Seveda! Zelo dobro sem ga poznal. Tu je njegova slika!

In res sem videl na steni poleg druge slike zaprašeno Cankarjevo fotografijo.

— Kaj bi mi mogli povedati o Cankarju?

— Samo to, da je bil zelo dober človek. Pravi, da je pisal zelo zanimive knjige in da tudi dobrega vina ni zanemarjal.

— Pa drugega ničesar ne veste o njem ali njegovih?

— Oh, da! Njegov brat je kano nik v Sarajevu. Zelo fin gospod.

To je vse, kar moreš danes izvedeti o Cankarju in njegovi rojstni hiši.

Vse kote sem pregledal, tudi vzdano stolico v kuhinji pri vhodu. Gotovo je dostikrat tu čepel in se grel v naročju svoje poveljane matere, ko je prišel iz šole, bodisi iz resnične, bodisi iz enajste šole pod mostom.

Moje navdušenje je vedno bolj prehajalo v nevoljo in zagrenjenost. Nisem se mogel pomiriti spričo tega, da sem v Cankarjevi rojstni hiši in ne vem, v katerem kotu je zagledal luč svetla.

— Recite mi, ali je tu še kak ostanek pohištva, ki so ga imeli Cankarjevi?

— Ničesar ni. To je že vse moje. Bog vedi, kod je že vse tisto. Pa saj tistega itak ne bi mogli več rabiti.

Tako je izjavil čevljar o resnični vrednosti minljivih stvari in jaz sem se neizrečno sramoval. Mislil sem, da je spoštovanje že davno izpreme-

nilo ta prostor in to hišico v muzej, posvetilo jo v romarski kraj vsega slovenskega in izobraženega sveta. Mislil sem, da bom v hiši našel vse, kar spominja na Cankarja, kar bi kar spominja na Cankarja, kar bi moglo spoštovanje in ljubezni zbrati v dvajsetih letih po njegovi smrti. Toda zadovoljiti sem se moral s praznimi besedami čevljarja in njegovim klejnatim orodjem, ki je — sledeč zapovedim snovnega življenja — izrinilo od tod protopno palico in torbo apostolovo!...

Premišljal sem, da bi bilo 50.000 din največ, kar bi bilo dati za to hišo. To je tako neznatna vsota v primeri s tisto denarno neizrabljivo vrednostjo, ki jo ima za slovenstvo, južnoslovanstvo in slovstveno bogastvo vsega človeštva ta hiša, da ne morem doumeti, zakaj narodova hvaležnost še ni odkupila tega svetega prostora. Če ni za to javnih sredstev, se zberimo vsi in odkupimo s svojimi groši to prvo postajo Cankarjeve pisateljske Kalvarije narodu in človeštvu! Prepričan sem, da bi bila potrebna vsota v dveh tednih zbrana, ko bi se le kdo s srcem oprjel dela! Saj smo si dvajset let po Cankarjevi smrti v glavnem že vsi edini v ljubezni, spoštovanju in vrednotenju njegovega dela.

Treba pa je tudi poskrbeti za vzdrževanje te hiše, zbrati vse spomine, ki se nanjajo na pisatelja, zakaj Cankarjev muzej mora stati na Vrhniku. Na klanec št. 1! Nekdo bo moral biti stalno na razpolago obiskovalcem in oskrbovati hišo, kar bi naj vzela v svojo skrb Vrhnika sama! To je njena dolžnost in čast!

Ko bo pa urejen Cankarjev muzej, tedaj naj se pa prične narodno romanje! Da ne bo v Sloveniji šole, ki bi ne privedla sem svojih učencev! Kako je razvita v Sloveniji turistika! Prav Notranjska je še dokaj zanemarjena od obiskovalcev — koliko ljudi pa je sploh med nami, ki so obiskali v življenju Cankarjevo rojstno hišo Na klanec št. 1?

Kakor je slovenski narod na prelep način rešil Prešernov dom v Vrbi in ga v velikem številu obiskuje, enako se naj zgodi s Cankarjevim domom!

Narod se nikoli ne more dovolj oddolžiti svojim velikim duhovom. Mnogo je bilo v tem pogledu storjenega glede Cankarja. Ni ga mesta v Sloveniji, ki bi ne imelo po njem imenovane ulice. Kritična izdaja njegovih zbranih spisov je bila mužno in častno dejanje. Toda še vedno je preveč strankarskega in svetovno nazornega krika ob Cankarju. Vedeti moramo vendar, da spisi velikih duhov niso strankarski katekizmi, marveč splošno veljavne življenjske resnice in zahteve. Naj preneha končno sovraštvo, očitanje in prilaščanje ob grobu tistega, kateroga pero je — mimo vsega človeškega, osebnega obsojanja — vodila vselej in najprej ljubezen. Ljubezen do ponižanega naroda, neznanega njegovega jezika in vsakdanjih, brezimnih junakov njegovih.

Naj si nihče ne prilašča Cankarja v sebične namene, marveč prilastimo si vsi soglasna vsaj — Cankarjevo rojstno hišo, kjer naj bo njegov muzej za nas vse! Priznanje kulturnega sveta bo spremljalo to dejanje — dokaz naše narodne in kulturne zrelosti, samozavesti! Dr. A. P.

Opomba uredništva. Prinašamo ta članek, ki ga je napisal odlični slovenski človek, tudi pesnik, ki živi v tujini in ga je prijela želja obiskati Cankarjevo domačo. Morda čas sedaj ni ugoden za kakšne podobne narodne zbirke, toda ideja, ki jo je sprožil s tem člankom, mora zaživeti v nas, da jo ob prvi priliki realiziramo.

Tovarna pohištva

"Los Andes"

Ima na izbero vsakovrstno moderno pohištvo, za spalnice, jedilnice, pisarne itd. po zelo ugodnih cenah.

Prepričajte se sami!

VINKO ROGELJ

Los Andes 249,
Villa Scasso — U. T. 652-133
Buenos Aires

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravi tu di za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik
EMIL ŽIVEC
Osorio 5085 — La Paternal

Trgovina čevljev

BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal
Buenos Aires

Zgodovinski Karlov grad na Češkem

MODRA SOVA

Za najmodrejšo ptico velja na svetu sova. Ali si je to slavo pridobila s pravico ali z bahavostjo, tega res ljudje ne vemo. Vemo pa, da je v svoji častihlepnosti ustanovila šolo, ki so hodile vanjo razne ptice in živali, da se nauče sovine modrosti.

In sova je učila pod starim votlim gabrom, kjer je imela v duplini svoje gnezdo ter razbirala modrosti iz slavčki, psi, lisice, zajci, in celo bele lilije z mestnih vrtoch so se ukradle od doma ter prišle v gozd pod stari gaber. To je bilo lahko. Mestna gospoda je ogledovala lilije v vrtu samo podnevi, ponoči se nihče ni brigal zanje. Sova pa je učila samo ponoči, podnevi ni nihče mogel govoriti z njo. Tedaj se je zarila v svoje gnezdo er razbirarla modrosti iz velikih knjig. In teh modrosti je ponoči učila svoje učene.

Pa je neke noči hotela ugotoviti, koliko so se njeni poslušalci naučili, pa je vprašala kar takoj:

"Zakaj sije ponoči mesec? Zakaj nam je mesečina?"

Odgovoril je slavec: "Zato, da v njeni lepi svetlobi lahko ves zamaknjen pojem vso noč svoji lepi, prelepi roži, ki jo ljubim.

Odgovoril je zajec: "Mesec sije zato da je zjutraj več roze na travni-

dila vselej in najprej ljubezen. Ljubezen do ponižanega naroda, neznanega njegovega jezika in vsakdanjih, brezimnih junakov njegovih.

Naj si nihče ne prilašča Cankarja v sebične namene, marveč prilastimo si vsi soglasna vsaj — Cankarjevo rojstno hišo, kjer naj bo njegov muzej za nas vse! Priznanje kulturnega sveta bo spremljalo to dejanje — dokaz naše narodne in kulturne zrelosti, samozavesti! Dr. A. P.

Opomba uredništva. Prinašamo ta članek, ki ga je napisal odlični slovenski človek, tudi pesnik, ki živi v tujini in ga je prijela želja obiskati Cankarjevo domačo. Morda čas sedaj ni ugoden za kakšne podobne narodne zbirke, toda ideja, ki jo je sprožil s tem člankom, mora zaživeti v nas, da jo ob prvi priliki realiziramo.

kih, da se je lahko napijem za ves dan."

Odgovorile so lilije: "Zato sveti mesec, da se naši lepi cvetovi ponoči razcvetijo, da jih zjutraj lahko ogleduje siromašna deca, ki hodi mimo ograje našega gosposkega vrta."

Odgovorila je lisica: "Mesec sveti zato, da vidim tudi ponoči, kje so skrite putke, da jih lahko napadem ter použijem."

Odgovoril je pes. "Mesečina mi pomaga nadzorovati hišo. V mesečini tako opazim vsakega tatu, ki bi hotel okraštati mojega gospodarja."

"Dovolj je zdaj!" je zakričala modra sova. "Na nebu sveti samo en mesec in vi bi ga radi napravili za svojega sužnja, da bi svetil temu tako in drugemu drugače, kakor pač komu bolj prija in koristi. Samo vaše osebne zadeve so vam važne. Na svojega bližnjega ne mislite! Sama sebičnost govori iz vas. Poberite se!"

In sova je razpustila svojo visoko šolo modrosti.

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCO KLANJŠEK

Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

Rojaki

Predno si naročite obleko

OBIŠČITE

KROJAČNICO

Cirila Podgornik

ki Vam nudi najboljše postrežbo v vseh ozirih in ima v zalogi veliko izbero vzorcev za pomlad in poletje

CENE ZMERNE

TINOGASTA 5231

Villa Devoto

Kavarna in pizerija

Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo

Rojakom se priporočata

PETER FILIPOVIĆ

in JUSTO KRALJ

WARNES 2101 esq. Garmendia

La Paternal Bs. Aires

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMSKIH NAČINIH

KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI

ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ZARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

KROJAČNICA "GORICA"

Ako hočete biti vedno dobro in elegantno oblečeni, pridite v krojačnico "GORICA", kjer boste vedno najbolje in po vašem okusu postreženi.

Imam na razpolago tudi prvomodne srajce in kravate ter druge moške potrebščine.

Prepričajte se sami o moji ponudbi in nizki ceni.

Priporoča se:

Franc Leban

WARNES 2191

BUENOS AIRES

Nasproti postaje La Paternal

Skozi Wilde v Sarandi

Wilde... Sedaj pa menda že ne smem več napisati, da so kje mlake in žabe... zato pa tudi ne bom popisoval, kako se mi je oni dan zgodelo, ko sem si hotel pot okrajšati čez nek travnik. Kdor hoče kaj bolj natanko zvedeti, naj kar Lešnjaka Jerneja vpraša, ki živi v Wilde in ki mi je čevlje osušil... Sicer pa ste brali, da je bila v tistem kraju velika poplava.

Raje naj povem, kje je to in kaj je tam. Wilde je na potu proti Quilmesu na višini od 5000 do 7500 Av. Mitre, ki teče iz Puente Barracas proti La Plati.

Pred leti je cesta tekla med znamenjimi pašniki, danes pa jo obdajajo že skoro sklenjene hiše in tudi marsikak naš rojak si je tam kaj zgradil svoj dom. Naših ljudi ne najdeš mnogo skupaj. To je pa res, da jih najdeš iz vseh slovenskih dežel.

Dolgo že sem bil namenjen k Šehmetovim, ki živijo v Villa Gonet, to je na višini 6400 av. Mitre. Ta družina je iz Prvačine. Nedaj so imeli na Paternalu pekarijo.

Ravno ob 1 uri je bilo, ko sem stopil iz tramvaja in krenil proti cilju. Gospod nunc! sem slišal za sabo. Ozrl sem se in glej prav za mano znane obraze.

Čudno prečudno, kako smo se uječili. Prav tisti trenutek sta prihajali tudi dve hčeri: Slavica, ki se je omožila pred letom v Renolagh in Pepca, ki tamkaj služi pri neki družini.

Veste gospod nunc, da je mama jako slaba?

Bolna je?

Sinoči so nama sporočili in sedaj le greva gledati, kaj je z njo.

Kar na jok jima je šlo.

Kaj bi ne bilo hudo človeku. Mama je samo ena na svetu.

Kakih 5 kvader je pota in kmalu smo bili na mestu.

Kmalu smo videli, da sta bili hčeri mnogo bolj v skrbeh kot je bila bolezen nevarna. Saj je že minilo tisto, kar je bilo najhuje in je ostala le sitna dieta. Na hrano je treba paziti; tako pač, kakor to zahteva ledvične bolezni.

In tole malo tukaj! Poglejte gospod, to je moja skrb.

Da, čigavo pa je.

Sirotica je. Mama njena je v umobolnici in so nas prosili, če bi mogli pri nas imeti dete.

I, tako je na svetu. Če ne bo siromaku pomagal siromak, kdo mu pa bo.

Pa še naši ljudje so. Iz Istre sta doma oba. Saj on ima vsak čas priti. Dela pri tramvaju.

Kmalu sem ga imel pred očmi. Kaj se vam zdi, gospod?, tako je tožil. Tri imam. Talé ima šele eno leto, en fantek ima prav sedaj ošpice... Vsega tega ni bilo nič treba.

Treba al ne. Toda sedaj je križ tukaj in ga je treba nesti.

Pa pravim, da prav po neumnosti. Pomislite gospod, tako je prišla njegova izpoved, imam tri otroke, ki niti krščeni niso.

In cerkveno ste poročeni, sem vprašal.

Tudi ne. In to je ravno tista neumnost. Imam svaka tukaj. On je vedno pravil, da bo za pričo pri poroki, da bo za botra otrokom in kaj vem kaj vse. On je brat moje žene... Zaradi njega, ki ni bil nič prida, so stvari tako le čakale in pred letom, ko je on nekaj zakrivil, da ga je iskala policija, so napravili premetačino tudi pri meni, ki sem tedaj živel na Avellanedi. Iskali so njega.

To je moja žena tako potrla, da se ni mogla več pomiriti... in tako sem sedaj v tej nesreči in imam težave z njo v bolnici, ker nisva cerkveno poročena, težave s temle otrokom, ki ga ne morem oddati v bolnico... in vse to samo zaradi onega svaka...

Sa mste si pa še najbolj kriv! Kaj ste ga posušali in čakali.

Sedaj vidim in vem! in vas prosim, da mi pomagate, da se stvari uredi kot treba. Sram me je in žal mi je, da je bilo tako. Ko bi ne bilo dobrih ljudi, ki mi gredo na roko, bi moral obupati.

In koliko je takih, kateri kar nič ne mislijo na posledice svoje zanikrnosti in brezvestnosti tedaj ko se ženijo. Pa kar nobeden se ne izmakne posledicam. Prej ali slej prinese vsak v mlín... Če je Bog tako dober, da čaka...

Zastran krsta nič ne bodita v skrbeh. Kar do župnika stopite, pa mu povejte, kako je s stvarjo. Vam bo že uredil. Težje je sedaj radi poroke, ker je pri takih boleznih treba mno-

go več formalnosti, da se poroka more izvršiti. Toda tudi to se bo uredilo in tem bolj lahko, ker so v umobolnici v Melchor Romero hrvaške sestre, ki vam bodo rade volje pomagale.

Saj pravim, kako velika sreča je to. Sem že govoril z njimi in bo že kako... Kaj hočemo. Tako je v življenju, da mora vsak pojediti kašo, ki jo skuha.

Škoda, tako je menila bolnica, da je z nami tako narobe. Jaz v postelji, on pa tudi brez pravega dela in Sin prav tako. Tako rada bi šla v Lujan. Sedaj pa moje zdravje ne prenese take vožnje in še za denar so skrbi. Odkar se je vstavila fabrika, ne najde on nobenega stalnega dela.

Kaj pa pri vas, Slavica, tako sem se pozanimal.

Dobro. Ne morem se potožiti. Naši delajo opeko. To nedeljo so pa bili v Rosariju. Vedno je pravil Jakob, da mora enkrat tja, ko je prebiral tisto, ko ste vi pisali o rosarijskih cegljarjih. To zadnje nedeljo so pa šli s svojim kamijonom in prišli jako dobre volje. Da so igrali na balince in jedli asado...

Saj res, sem se domislil. Saj se je bralo, da ima društvo Triglav tekmo balincarjev. Šmenta. To bo, da. Oni so prišli prav na to tekmo...

Škoda, da ni očeta doma, je menila bolnica.

Saj bo ga gospod nunc počakal, je menila Pepca.

To pa ne bo mogoče, ker moram danes še mnogo hiš obiskati. V Lujan pa bi pridite. Se bomo tudi filmali in bom pozneje nesel film v Evropo. Pa z Bogom in na svidenje.

Iskal sem neke "Triestinos", pa ni živa duša zanje vedela.

Le Poljakov sem našel.

Če Bog da, bom pa našel Stankota Bezga. On je velik, bo že imel tudi hišo tako, da bo vidna.

Kmalu sem ga imel pred očmi. Z malim lončkom v roki je stal na pragu. Pa ni pil mate, kot sem si mislil temveč...

Moram biti za malarja. V lastni hiši je vedno kaj dela, tako je menil Stanko Bezeg, ko me je sprejel.

Tukajle smo sedaj. Kaj se vam zdi?

Kaj? Kjer je človek, tam mora biti doma, tega se jaz držim, tako sem menil. Če le ni drago bo že prav.

Drago pa ni. Samo po 6 \$ na mesec plačam zemljo pa je 54 m dolga

parcela. Poglejte! Letos bom jedel domač krompir, tako je pokazal po obdelanem vrtu.

Kmalu je prišla tudi Pavla, njegova žena.

Zares: v Wilde je vse. Sosedje poleg so od Trsta, Stanko je iz Rakitne, to je blizu Ljubljane; parr kvader proč žive Štajerci iz Sent Lovrenca pri Ptuj, malo v stran je Jernej, doma od Vrhnike, Da, da. Zato imam pa prav malo časa in sem se moral kar hitro posloviti, da obiščem še druge in sem našel še mnoge. Res v Wilde je zastopana vsa Slovenija. Samo iz Koroške nisem še nikogar našel.

Jernejeva žena je iz Trnovca pri Reki, Jagrovi, ki žive v Villa Dominico, so iz Hruševja pri Postojni, Lozar Favstin je od Gorice, menda iz Renč, Štajerci, ki imajo almačen, in so cela družina tukaj, so iz Sevnice ob Savi, Vene je iz Rake na Dolenjskem, Koopič in Svetec, Šteštel in še drugi so Prekmurci...

Le kdo bi mogel obiskati vse in najti vse, ker nimajo vsi še svojih domov.

Tako sem hitel dalje in dalje. Povsod je bilo takoj kaj na ponudbo, a pri vsem tem sem pozabil, da sem bil še brez kosila in ko mi je pri Korpču zadišalo pečeno asado, tedaj sem se pa kar živo domislil, da tisti dan še nisem gorkega jedel. Zato so mi pa kar takoj postregli z dobro pečenko...

Ko bi mi le mogli tudi čas podaljšati.

Tako zelo sem hitel, da bi prišel tudi do Ribničana.

Da, nikar se ne čudite! Malo je Ribničanov v Argentini, toda od tistih redkih eden je Samsa, ki živi v Sarandi.

Moral sem reči lahko noč. Wilde pa stoji še naprej in še to so povedali, da ni naše ljudi povodenj oni dan kar nič prizadela, ker stanujejo vsi na bolj dvignjenih krajih.

Upam pa, da se bomo že pozneje videli na našem romanju v Lujan. Tedaj se bomo pa srečali Slovenci iz vseh vetrov.

Kdo si pač ne želi na Sveto Goro ali na Brezje... Kdo tudi ne bi želel, da ga pošljemo domačim v filmu, ki ga bomo ob tej priliki snemali in ga bom ponesel s seboj, ko bom potoval v domovino, da bodo imeli oni tam doma priliko videti svojce žive pred seboj.

Janez Hladnik

CERKVENI VESTNIK

12. novembra: Maša na Avellanedi za Jožefa Budin. Molitve na Paternalu ob 4.30 uri.

19. novembra: Romanje v Lujan. Maša ob 10 uri. Molitve ob 4 uri.

Romarski vlak odhaja iz Pl. Once (vhod iz Bart. Mitre). Pazite na to, da ne boste iskali vlaka v subteranea. Odhaja namreč iz postaje same in bo nosil napis "peregrinación Eslovena".

Ura odhoda je 7.40. Vstavi se na Floresu in v Liniersu, kamor pridite tisti, ki vam je bliže.

Bodite točni, ker vlak ne bo čakal nikogar.

Vozne listke si preskrbite naprej. Za povratek odhaja vlak ob 5.30 uri in homo ob 7 uri že doma.

Prosim vse rojake, da se vdeležite romanja s skupnim vlakom, kjer bo potovanje najudobnejše in tudi najlepše.

Ob tej priliki boste gotovo opravili spoved. Če le mogoče, opravite spoved preje. V Floresu bo prilika v soboto 18. novembra od 4 do 7.30 zvečer. V nedeljo pa tudi od 6 do 7 ure zjutraj.

Kdor bi se želel vdeležiti skupnega kosila, naj to prijavi preje. V restavraciji Trieste bomo imeli kosilo za 1.80 \$.

Za dan romanja pričakujemo tudi g. Doktoriča.

V Lujanu nam je na razpolago tudi dvorana, v kateri bomo imeli tudi nekaj svetogorskega spomina.

Videli bomo ob tej priliki spet naš svetogorski film.

Kar bo pa še prav posebno zanimivo:

Ob priliki romanja bomo spet napravili nov film.

Zato pač ne bo nihče izostal, da bomo imeli tako lep spomin, ki ga bomo pozneje poslali domov.

Potrudite se torej, da kar najbolj številno prihitite na to naše romanje, ki nam bo ostalo v filmu kot veden spomin...

Janez Hladnik

KADAR IŠČETE SLUŽBE

obrinite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires

U. T. 54 - 3588

Caričin ljubljenec

Nadaljevanje 162

Katarina, pojdi med svoje uradnike, pa boš videla, da je to velika tolpa razbojnikov in tatov! Glej tem ljudem na prste, pa boš videla, da se brigajo le za svoj žep, da skubijo narod in da ti slabo služijo!

Pomagaj narodu, ki je dober, je pa reven, — reven radi slabe uprave. Evo ti polja dela, carica, evo ti življenjskega cilja: živi za svoj narod, ki je zaslužil, da živi boljše in srečnejše!

Ta ljubezen naj bo v tvojem sreju, Katarina, to je ljubezen, ki te naj osreči.

Ubogi deklici pa pusti njeno ljubezen, — pusti Elizabeti Potemkinu!

Sedaj pa Gianettino, zapoj še eno pesem!

Komaj je Potemkin izrekel te besede, ki seveda z njegovim dosedanjim govorom niso bile v nobeni zvezi, je gondolier že razumel dogovorjeno geslo.

On začne odločno veslati in pripelje gondolo k bregu.

Potemkin, oh Potemkin! — zakriči carica, — poslušaj me!

Sedaj sem govoril s teboj zadnjikrat v svojem življenju, — odvrne Aleksander Potemkin in skoči na rob gondole.

Trenutek je stal še na robu, nato pa je skočil z velikim skokom na breg in odrine gondolo z nogu.

Lahna ladjica se je nevarno zazibala, trenutek je izgledalo, da se bo prevrnila.

Vse to se je zgodilo tako nepričakovano in tako hitro, da je bilo precej časa, predno se je carica Katarini zopet povrnila prisotnost duha.

Z izbuljenimi očmi je strmela na obalo, kjer je stal Potemkin, potem

pa je zavpila, kakor da bi se ji omražil um:

— On odhaja, — beži, — Aleksander, usmili se, — usmili se me, ti moraš biti moj, če hočeš, da bom živila — Aleksander — Aleksander — ostani, umrla bom, če boš odšel.

— Življenje za življenje, — odvrne Potemkin, — občuti še ti, kar je morala čutiti Elizabeta.

In Potemkin je izginil med drevjem.

Gianettino pa je zaveslal in pripeljal gondolo na sredino jezera.

Voda se jepenila pod udarci njegovih vesel, majhna ladjica pa se je vedno bolj odmikala od obale.

144. POGlavJE

Gondolierje in carica

Katarina je sedela kakor omamljena.

Z rokami se je držala za glavo, njeni rdeči lasje pa so se razpleli in ji padali do pasu.

— Gianettino, — je vzkliknila Katarina naposled, ko se je zopet malo zavedla. — Gianettino, odpelji me na obalo! — Obrni, gospoda, ki je skočil iz gondole, moram dohiteti!

Gianettino pa je veslal dalje in se ni niti zmenil za njeno povelje.

— Benečan, ali ne slišiš, kaj ti ukazujem? — je jezno zavpila carica, istočasno pa je pristavila:

— Ah, govorila sem ruski, ti pa tega ne razumeš!

Potem pa je rekla gondolierju italijanski:

— Gianettino, odpelji me k obali!

— Ne morem, madona, — odvrne gondolier.

— Ne moreš? — Kaj pomeni to. Saj se ne voziva z jadrnico, da bi bila najina vrnitev odvisna od vetera! Ti imaš vendar vesla!

— Da, da, — odvrne Gianettino mirno in hladnokrvno, — toda vesla niso moja!

— Niso tvoja? Ali govoriš v zagonetkah?

— Ne govorim v zagonetkah, lepa madona. — Ta vesla pripadajo gospodu, ki je pravkar skočil iz gondole na obalo. Toda bolj je, da bom pošten, ker nočem lagati: ne smem vas peljati k obali, ker sem obljubil da tega ne bom storil, za to pa sem dobil mnogo denarja!

Katarina zavpije.

Sedaj je spregledala Potemkinov načrt. Opazila je, kako je gondola že daleč od obale.

— Poslušaj, Benečan, — reče Katarina, — dala ti bom tri tisoč rubljev, če me takoj odpelješ tja!

— Ne morem, lepa madona!

— Pet tisoč!

— Niti za sto tisoč rubljev! — vzklikne Gianettino. — Gianettino je pošten človek!

— Človek, mar ne veš, kaj delaš? — nadaljuje carica Katarina in stopi k njemu, — ali se hočeš upropasti, ker se ne zmeniš za moja povelja?

— Ta človek je znorel! — zavpije Katarina. — V svoji naivnosti in nevednosti se drzne delati česar se nobeden ne bi upal: meni ne pusti, da bi šla, kamor se mi zljubi!

Ko je Katarina govorila te besede, je hrepeneče gledala proti obali.

Tam se je Potemkin brez dvoma že nahajal v Elizabetinem objemu. Katarina se je stresla od jeze, ko je pomislila na to...

— Ukazujem ti, da obrneš! — je zavpila Katarina in jezno udarila z nogo ob tla čolnička. — Na obalo, ali si me razumel.

— Madona, ali želite, da bi vam zapel katero benečansko pesmico? — vpraša Gianettino.

— Molči, predrznež! — Ali veš, kdo sem?

— Lepa dama ste in o tem ne bi nihče dvomil!

— Poslušaj mladenič, — izgubil

boš glavo, — — — če me ne ubogaš, napraviš s tem zločin, ki ga kaznujejo s smrtjo. Govori, veš-li, kdo sem?

— Ne vem, madona! — odgovori Gianettino.

— Tedaj vedi in trepeči, nesrečnež, in uvidel boš, da te je človek, ki ti je ukazal, da se z menoj šališ, pogubil, kajti jaz sem Katarina, carica ruska.

Gianettino je sedaj potegnil vesla iz vode in se počasi vzravnal ter vstal.

Dolgo je gledal carico Katarino, potem pa je hladno odgovoril:

— Če pa ste zares carica Katarina, potem se prav gotovo ne boste več vrnili na obalo!

Carica ni razumela smisla njegovih besed.

Ali je ta človek znorel, da se je drznil tako pogovarjati s Katarino, s carico rusko?

Mar ta nesrečnež ni vedel, da je treba carici reči samo eno edino besedo in vrgli ga bodo v najglobljo rusko temnico, iz katere ne bo nikdar več prišel?

Ali je morda še dvomil, da ga lahko ena sama njena beseda privede na morišče?

Kaj je dalo temu mladeniču toliko poguma, da se je upal tako govoriti?

Ta Gianettino je stal pred njo in jo meril s skoraj sovražnim pogledom. Njegove oči so se divje svetile, skrčil je pesti, kakor da bi hotel planiti na to lepo in zapeljivo ženo.

— Carica torej? — reče Gianettino s takšnim glasom, da se je Katarina nehote stresla. — Zares, carica Katarina, tista ženska, ki si je osvobodila prestol s prevaro, z umorom in z izdajo?

Priznati moram, da že dolgo nisem več veroval v Boga, kajti pripetila se mi je strašna nesreča: izgubil sem edino bitje, ki sem ga

imel na svetu in ga ljubil z vso silo svoje duše! Sedaj pa vidim, da je le napravil čudež!

Sedaj vidim njo, ki sem jo doslej zaman iskal!

Hahaha, — slučaj si je dovolil z menoj majhno šalo — sedaj stojiš pred menoj!

Ah, razen tega pa ni poleg naju nobene priče, — mar bi moglo nebo prisluskovati najinemu pogovoru? — Jezero, ali imaš ušesa, da bi naju slišalo?

Ne, ne — črni Gianettino je sam, popolnoma sam z mogočno rusko carico Katarino, — sedaj — sedaj — sedaj prične lahko najin ples!

— Norec! — zavpije carica. — Ukazujem ti, da me takoj odpelješ na suho! Takoj! Če pa me takoj ne ubogaš...

— Da bi te ubogal? — odvrne Gianettino in se sklone kakor tiger, preden plane na svojo žrtev, — jaz Gianettino — misliš, da bi te jaz ubogal...

Hahahaha, ti me še nepoznaš!

Odkar živim, nisem še nikogar ubogal, razen Boga in svojih staršev, — nihče na svetu ni imel še pravice, da bi mi kaj ukazoval!

Poglej, Katarina, jaz sem siromak, — kljub temu pa sem tisočkrat bogatejši od tebe!

Vi bogataši sploh ne morete biti svobodni, paziti in ozirati se morate na sto tisoč stvari, tisoč neumnosti vas veže, da ne morete živeti tako, kakor bi hoteli. Če pa človek ničesar nima, ne more tudi ničesar izgubiti.

Jaz nimam ničesar — zato pa nisim v sreju svobodo — to pa sem vedno tako čutil, vedno sem bil svoboden — — — radi tega nisem jaz ubogi Gianettino, ti pa mogočna carica Katarina, ne, jaz sem mogočnejši od tebe — — — jaz sem tisti, ki bo ukazoval, ti pa, Katarina, se boš tresla pred mojimi ukazi — tre-

Pahič Stanko — dijak:

ZA ZMAGO

Branko je bil vnet kolesar in strah in groza vsem na Poljanski cesti. Drvel je po ulicah, da so se dvigali za njim oblaki prahu in so se mu daleč umikali ljudje.

Za svoj rojstni dan je prejel Branko od babice lepo knjigo.

"To knjigo pa," mu je dejala babica in vzela iz predala drugo knjigo, "to knjigo ti podarim, ko boš zmagal na tekmi s kolesi. Vedno se ustiš, da si izvrstem kolesar, zdaj se izkaži!"

Branko je uvaževal njene besede in je hotel postati lastnik druge knjige. V ta namen je zbral okoli na Poljanski cesti vrstnike, ki so imeli kolesa.

"Dajmo, priredimo kolesarsko tekmo za naslov prvka naše ceste!" jim je dejal.

"Zakaj pa ne! Kje bo cilj?" je vprašal Mirko, Brankov najboljši prijatelj.

Določili so cilj pri začetku Poljanske ceste. Odtod bi dečki vozili do vasiče Brdo in čez Gradišče nazaj. Vsa pot bi trajala kake pol ure.

Babica je imela nadzorovati tekmo. Udobno se je namestila v naslonjaču, ki so ji ga prinesli na cesto. Živahno je kimala Branku, ki je postavljala tekmovalce v vrsto.

Počil je tekmovalni strel in fantje so zdrveli po cesti. Oblak prahu se je dvignil za njimi, dokler niso izginiti za ovinkom.

Že od prička je Branko zmagoval. Daleč pred ostalimi je vozil kar so mu dale moči. Mirko ga je proti koncu že pričel dohivati, skrajja po malem, potlej vedno hitreje. Branko je vozil na žive in mrtve in skoraj zavriskal bi bil, ko je ugledal pred seboj Poljansko cesto in cilj. A v tem trenutku je začutil, da mu pojemajo moči. Pričel je omagovati.

Mirko je opazil, da Branko omaguje in ga je vedno bolj dohiteval. Toda Branka je imel v žepu nekaj drobcev stekla, nevidno jih je vrgel na cesto. Namera ni bila zlobna, a učinkovala je strašno. Mirko je nalletel na drobce, ki so v trenutku izpraznili prvo kolo. V velikem lo-ku je poletel s kolesa.

Mladinski kotiček

Ostali tekmovalci so zakričali in hiteili pomagat Mirku, ki se je ves krvav v obraz dvigal iz prahu. Tekma je bila pozabljena, le Branko je nemoteno zvil na cilj in šele odtod hiteli pomagat Mirku, ki se je ves ga in ga spravili domov.

Tekma je bila končana, Branko je prejel od babice darilo, a ga ni bil nič kaj vesel. Težila mu je darilo tovariševa kri in brž se je potuhnil domov.

Drugi dan je Branko potrkal pri Mirkovih. Ti so ga skoraj nejevoljno sprejeli in ga poslali k Mirku.

Plaho je stopil Branko v Mirko-vo sobo. Temačno je bilo v njej in v mraku je razločil v postelji obrise Mirka. Morda je spal? Potihoma se mu je približal, a prav tedaj je Mirko odprl oči. Samo tih vzkliz se mu je izvil iz ust, skritih nekje pod obvezami.

"Ali te hudo boli?" ga je sočutno vprašal Branko, "nekaj sem ti prišel povedat. Nesreča se ti je zgodila včeraj in zaradi nje moraš trpeti. Odpusti mi, Mirko, tvoje nezgode sem kriv jaz."

"Branko, ti?" se je zavzel Mirko in se zganil.

"Da, jaz sem bil tako podel, da sem ti za ceno zmage nastavljal drobce. Nistem mislil tako hudo, saj mi

odpustiš?"

"Kar je, je, in midva sva prijatelja," je odgovoril Mirko.

"Se nekaj," je Branko nadaljeval, "včerajšnje darilo pripada tebi in ti ga prinašam, saj si ti zmagovalec. Tu imaš knjigo, jaz se nisem vreden."

Mirko se je zahvaljujoče nasmehnil, kajti bolečine mu niso dale govornice.

"Na svidenje, Mirko in ne zameri, da me je moč zmage tako daleč zapeljala," se je Branko poslovil in odšel z mirno zavestjo, da je vsaj delno povrnil svojo grdobijo.

KITAJSKI ZID

Gotovo ste že slišali o njem. Marsikdo morda misli, da obstoja "kitajski zid" samo v pravljici. Ne, otroci moji, kitajski zid obstoja v resnici. Je najogromnejša obrambna naprava sveta in oklepa stoletja in stoletja ves severni del Kitajske. Kitajci so ga sezidali v obrambo proti roparskim upadom mongolskih, nomadskih narodov notranje Azije, zlasti proti Hunom, pred katerimi so trepetala ljudstva že 1300 let pred Kristusovim rojstvom.

Kitajski zid se vije kakor ogromna kača po grebenih bora, se vzpenja čez skalnate strmine, pada po bregovih v globoke doline. Nenadoma

se skrjuje očesu za vrhove gora, potem ga pa spet lahko zasleduješ ure in ure.

Kitajski zid je res čudovita tvorba človeških rok. Njegove ogromnosti se zavemo, če premerimo dolžino zidu. Če bi ga postavili preko vse Evrope bi segal od Pariza do Leningrada, saj je dolg 2450 km!

Menda je zid že nad 2000 let star. Že slavni cesar Tsin-Ši-Huangti, iz tretjega stoletja pred Kr. je pričel z zidavo obrambnega zidu, ki pa je bil le iz ilovice. Svojo poznejšo obliko je dobil šele pod Ming dinastijo v 15 stoletju po Kr. Višina in širina zidu je različna; v ravnini in na gorskih prelazih, tam, kjer je bilo Mongolom prodiranje lažje, je močnejši in višji. Znotraj in zunaj je obložen s granitnimi ploščami vmesni prostor pa je izpolnjen z gručcem. Na lažjeh prelazih mestih je 11—12 m, včasih celo 16.5 m visok in 8 m širok. Po vrhnem robu je obložen s kvadri ali žgano opeko. Vrh zidu je bil nekoč udobna 5—6 m široka cesta, ograjena z zidkom, kjer so se vrstile v gotovih presledkih line. Danes je ta cesta hudo razpadla; prav tako štirivoglata čuvajni stolpi, ki se vrste vsakih 100—200 m. Nekoč je stotisoče vojakov čuvalo zid in stolpe, na tisoče topov je prežalo s svojimi žreli na Mongo-

le. Danes leže topovi razpadli in zarjaveli na zidu, skriti pod bohotnim plevelom in drugim zelenjem.

Od leta 1644, ko je zasedla kitajski prestol Mandšu-dinastija so zanemarili zidovje, ker je postalo nepotrebno: odtlej razpada bolj in bolj.

Herodot poroča da je pri Cheopsovi piramidi, ki obsega 2½ milijonov kubičnih metrov zidovja robotalo 100.000 ljudi celih 20 let. Koliko milijonov ljudi je moralo zidati Kitajski zid, ki obsega več kot 300 milijonov kubičnih metrov, to je toliko materijala, kolikor bi obsegalo 150 Cheopsovih piramid?

OBIŠČITE KROJAČNICO Leopolda Ušaj

Sporočam Vam, da imam v zalogi najmodernejše blago za POMLAD in POLETJE

Pridite k meni, kjer boste najboljše postreženi.

GARMENDIA 4947
Buenos Aires La Paternal

Danilo Paškulin, ki se vneto udeležuje pri godbi Slov. doma, je v družbi svojih staršev, sorodnikov in prijateljev paznoval svoj god.

Tudi Branka Dreosijeva, hčerka našega rojaka, ki ima svojo čevljarstvo obrt v ulici Centenera 1140, je praznovala te dni svoj god.

petala boš, kakor morda nisi še nikdar v svojem življenju trepetala!

— Oh, Bog, z norecem se nahajam sredi jezera! — zavpije carica Katarina.

Gianettino odpelje carico še dalje od obale, čeprav se tam ni nahajal noben človek, nikjer ni bilo žive duše. Okolica jezera je bila kakor izumrla.

Noč je bila tiha.

Katarina si zakrije obraz z obema rokama. Ona ni bila strahopetna in se ni bala nevarnosti.

Mnogokrat se je nahajala v skrajno nevarnem položaju, — nesreča je prežala nanjo od vseh strani.

Ljudje so jo že premnogokrat poskušali ubiti, že večkrat je slišala, kako so ji krogle žvižgale okrog glave, kljub temu pa ni trepetala.

Sedaj pa se je lepa vladarica tresla.

Bila je prepričana, da se nahaja v gondoli s človekom, ki je neumen. — Benečanski gondolier je bil po njenem mnenju brez dvoma neumen!

Toda, ali ni sam priznal, da ga je Potemkin najel? Ali se ni namenoval tako obnašal?

Zakaj pa jo je peljal na sredino jezera?

Zakaj ji je dejal, da se več ne bo vrnila na obalo, ker je carica Katarina?

Katarina ni ničesar razumela.

Nekaj časa je premišljevala, če bi ne bilo boljše, če bi se vrgla v vodo. Bila je dobra plavalka in ne bi utonila.

Toda vedela je, da je bilo jezero v Carskojem selu zelo globoko. Le malokateri plavalec se je rešil iz valov tega jezera kajti voda je bila vedno izredno mrzla, tako da je mraz vsakomur preprečil plavanje.

Katarina je torej morala ostati v

gondoli.

Nahajala se je v pesteh skrivnostnega gondolierja.

Gianettino je še vedno sedel na svojem mestu. Počasi je veslal, njegove ustnice so se premikale, — vendar pa se je Katarini zdelo, da ne govori, temveč da tiho poje neko pesem.

Ni gledal carice, ki je sedela njemu nasproti. Gledal je preko njene glave na površino jezera. Mladi Benečan se je prav dobro zavedal, da mu žrtev ne more pobegniti.

Obala okrog jezera je bila prazna, okolica pa, kjer sta se nahajala, je postajala vedno bolj romantična. — Skoraj do sredine jezera so kipele proti nebu mogočne skale, — ki so jih imenovali "Črne skale".

Med narodom so bile o teh skalah razširjene najrazličnejše pripovedke, — najbrž radi tega ker je odtod skočil že marsikateri samomorilec v vodo in v globočini je našel smrt.

Carica je vztrepetala, ko je videla, da je skrivnostni gondolier usmeril gondolo proti "Črnim skalam".

— "Nazaj! — je zavpila carica Katarina. — Nazaj, — ukazujem ti! Ne razumeš?"

Gianettino pa se je samo porogljivo zasmeljal.

Pazljivo je motril pečine, kakor da bi se hotel prepričati, če mu carica z drznim skokom ne more pobegniti.

Toda gondola je že bila daleč od obale, razen tega pa so bile skale tako strme, da bi nihče ne mogel po njih splezati na suho.

Ko se je prepričal, da je beg carice popolnoma nemogoč, je potegnil vesla iz vode in ju položil v gondolo.

— Sedaj sva sama, — reče gondo-

lier, vstane in stopi k carici, — sedaj pa bodi tako dobra, mogočna carica ruska, in me poslušaj nekaj minut.

Kajnega, takšne avdijske niti še nikomur dovolila?

Nisem dolgo prosil, nisem čakal na avdijsko temveč sem si jo kar enostavno vzel, dvorana pa prav gotovo ni tako lepa, kakor tista, v kateri po navadi sprejemaš svoje goste.

Pa se le pomiri, tvoje dvorane v Petrogradu in v Carskojem selu ne morejo biti večje in veličastnejše, — te skale naju lepše obdajajo kakor tvoji zidovi, ta okolica je lepša od vseh tvojih dvoran.

Carica se je medtem umirila. Vedela je, da je hladnokrvnost najboljšo sredstvo, bo odvrnilo noreca od njegove namere.

Katarina je zbrala vse svoje moči in mirno rekla:

— Dobro torej, dajem ti avdijsko, za katero si me prosil. Ali pa ne poznaš dvornih običajev? Tisti, ki prosi, da bi se pogovarjal z rusko carico, ne stoji, temveč kleči!

— Potemtakem bora pač jaz prvi človek, ki si je dovolil, da stoji pred teboj, — odvrne gondoliere, — toda zagotavljam ti, da me boš kljub temu zelo dobro razumela.

— Govori torej!

— Zelo sem radoveden, carica Katarina, — reče Gianettino po dolgem molku, — radi tega te bom nekaj vprašal.

— Vprašaj, toda končaj naposled že enkrat s tokomedijo, — reče Katarina jezno.

— Komedijo. — Le počakaj, Katarina ruska, ta komedija se izpremeni lahko še v tragedijo.

Katarina vztrepeta.

— Radoveden sem, — nadaljuje Benečan, — in zato bi rad vedel, kaj se je zgodilo z neko osebo, ki je še

le pred nedavnim prispela v Rusijo, v Petrograd.

— Moj dragi prijatelj, — odvrne Katarina, — če pa bi rad to zvedel, ne smeš tega vprašati mene, — kako naj bi jaz poznala vse tiste ljudi, ki prekoračijo rusko mejo? — Obrni se na policijsko ravateljstvo v Petrograd, tam ti bodo lahko povedali vse, kar bi rad vedel.

— Ne, mogočna Katarina, tam mi ne bodo ničesar povedali, tvoji uradniki so molčeli, posebno pa še tedaj, če jim človek ne prinese zlata in srebra. Ah ti, Katarina, veš sama najbolje, kaj se je zgodilo s tisto osebo, tvoji uradniki tega najbrž niti ne vedo.

— Kdo je tista oseba?

— Neka dama, — neka deklica, — lepa in dražestna, — na celem božjem svetu bi ji človek ne našel enake.

— Od ljubezni je znorel, — reče Katarina tiho, — potemtakem to ni nevaren norec.

— Ta dama, — nadaljuje Gianettino, — ni prišla v Rusijo po svoji lastni volji, v tvojo državo so jo odpremili na zelo čuden način, — ti si jo poklicala.

— Jaz? — vpraša Katarina začudeno.

— Da! — Ti, — pri tej priliki si se poslužila svojega krvnega sovražnika Katarina, — čakaj, — kako se že imenuje, — ah, da, — poslužila si se kneza Orlova.

— Ne vem, koga misliš, — odvrne Katarina, — v Rusijo nisem povabila nobene dame.

— Tvoj spomin pa je zares zelo slab, toda jaz ti bom pomagal. Še ni dolgo tega, ko se je knez Orlov nahajal z malo mornarico v Benetkah! Ali ni tako?

Carica prebledi.

Če bi ne bilo tako temno, bi bil Gianettino opazil, da je Katarina v

tem trenutku prebledela kakor smrt.

— Zdi se mi, da si me sedaj že malo razumela, — reče gondolier Gianettino.

V Benetkah je živela neka dama, vsi so jo ljubili in spoštovali. Bila je lepa, dobra in plemenita.

Imenovala se je grofica Klarisa Pineberg.

Trdila je, da ima pravico do ruskega prestola, ker je bila hčerka vojne carice Elizabete.

Bila je v zvezi z mnogimi visokimi osebnostmi, ki so jo podpirale v njenem prizadevanju.

Tebi je bilo seveda neprijetno, da bi imela tako nevarno nasprotnico, — ti si imela dovolj vzroka, da si jo sovražila!

Doslej si vedno znala spraviti s poti ljudi, ki so bili nevarni tvoji slavi in tvojemu častihlepju, vedno se ti je posrečilo, da si se rešila teh ljudi in radi tega tudi nisi prav nič dvomila, da bi se ne mogla iznebiti te nove sovražnice, ki se je pojavila tam daleč na jugu.

Knez Orlov je moral odpotovati z mornarico v Benetke, na tvoj ukaz je moral odigrati podlo komedijo, — prizadeval si je na vse mogoče načine, da bi si osvojil grofico, govoril ji je o Rusiji in nekega večera jo je zvalil na svojo admiralsko ladjo.

Tam jo je prijazno sprejel, povabil jo je na večerjo, ko pa se je hotela vrniti v Benetke, je izjavil da je ujeta in vrgel jo je v temnico svoje ladje.

Bravo, Orlov, svojo nalogo si izvršno odigral!

Gondolier umolkne.

Carica se z obema rokama prime za glavo.